

el moment

POLITICA

ART

LITERATURA

Preu: 20 cèntims -:- Rambla de Canaletes, núm. 11 -:- Subscripció: 2'50 pessetes trimestre

Any I, Núm. 4: Barcelona 1.º abril 1931

pregunta, on
és la dreta ca-
talana?

Ço que és primer

Davant l'enlluernador castell de focs que s'està cremant al Cap i Casal de la nostra terra, amb les rodes fantasmagòriques de monarquia, república, llibertat, democràcia, socialisme, un català innocent pregunta, tot capicat:

—I Catalunya, on és? Perquè fins ara mai se'n havia dit que estigués enamorada d'aquells foc-follets. Sempre havíem entès que era una cosa més substantiva i permanent.

Rovira i Virgili remarcava Xenopont per a fer-nos avinent que constituïen els factors constants de tota nacionalitat, la raça, el caràcter històric i la continuïtat intel·lectual, que el mateix Rovira anomena tradició. Altres ens posaven com elements essencials, la concordància ètnica, idiomàtica i cultural, vinculades amb la consciència de la co-dependència nacional i la tradició religiosa, seguint Auschütz. Ningú, però, ens havia dit que estiguessin en l'únic d'una forma de govern nacional o estatal ni d'unes abstraccions que, acceptades amb el millor bon sentit, són patrimoni universal de totes les pàtries, no pas característiques diferenciadores de cap nacionalitat.

En l'ordre dels fets, els pobles nacionals han coexistit per damunt de totes les formes de govern i dels postulats fugissers de cada època i fins de les organitzacions estatals. I sort d'això, que altrament la pàtria fóra una cosa tan mudable, que no merèixeria el sacrifici de nostra adhesió i molt menys el de la nostra vida.

La nacionalitat és una persona moral completa, generada amb dolor en les entranyes de la terra i infantada en la història amb vessament de sang heroica, i per ço mateix, encara que pugui variar en allò que li és accidental, de cap manera podem intentar transformar-la en les seves característiques individualitzadores, si no volem que deixi d'ésser la nostra Pàtria. L'ens nacional en tant pot viure en quant servi la seva individualitat, per tal com, si perd qualsevol dels seus elements diferenciadors fóra confós amb qualsevol altre poble. L'etern nacional constitueix sempre una sola i mateixa naturalesa. L'ànima col·lectiva d'un poble—ha escrit un dels nostres pensadors—no és quelcom flotant, sense arrels a la terra, sense base en la història i sense fonament etnogràfic. Tota realitat individual, col·lectiva, racial, nacional, constitueix un ens original i germinal que no ha de morir. Constitueix —segons Fichte— la unitat moral, el vincle nacional més fort.

Heus ací per què la gran feina, imposada al nostre poble, és el seu retrobament, la renovació, la renaixença, la refacció substancial. Cal tornar a allò que és etern en la nació, al seu ésser, a la seva substància, refusant tot canvi, si constitueix un "no" a aquest etern, per tal com és un atemptat a la seva llei de vida, és amenaça de mort, amb la qual, si mireu endins —remarca el P. Voltas—un altre "est" vol enfortir-se.

Els pobles que malden per a conservar llur personalitat, són els més progressius. Encara avui, la raça predominant en l'actual civilització és la anglo-saxona, la més tradicional de les existents. El "Times", en parlar del reviscolament d'Itàlia, deia no fa pas gaire: "El sentiment patriòtic d'Itàlia, no és fruit de Mussolini ni del feixisme. Data de més de trenta anys; del retrobament del seu esperit. És el retorn a la vella Itàlia; la connexió del seu propi pensament". No ha tingut el més escaient apellatiu en la "renaixença" el redreçament dinovè del

(Segueix a la 7.ª plana)

POLÍTICA I FINANCES

De la plaça de la Cucurulla a Wall-Street

L'intent de procedir a una estabilització, de fet, de la divisa espanyola, a base d'un crèdit de seixanta milions de dòlars, aconseguit d'un consorci bancari internacional, abans de la publicació a la "Gaceta" del Reial Decret autoritzant el Banc d'Espanya per a concertar-lo, amb l'aval de l'Estat, ha produït a tota la Península una forta sensació.

Els enemics del règim, i els qui, no anant tan lluny, ho són tan sols de l'actual Govern de concentració monàrquica, han posat el crit al cel, qualificant l'operació d'atemptatòria contra la Constitució—malgrat creure-la suspesa o inexistente—i contra la riquesa pública i privada d'Espanya—sotragada precisament per ells mateixos—, arribant a denunciar-la, per entendre-la illegal, el propi Tribunal Suprem, acollint-se a una disposició de la «odiada» dictadura.

Esmentem aquesta actitud i en remarcuem les contradiccions, no per a defensar el pla del senyor Ventosa i Calvell, ni molt menys, la susdita operació, sinó per a posar de relleu l'apassionament amb què ha estat combatuda de primer antuvi.

Tècnicament poden formular-se a la mateixa observacions de prou importància per a deixar a bastament provat que el ministre d'Hisenda ha sofert, en efectuar-la, una greu equivocació.

Hom recorda l'emprèstit gestionat per la dictadura i les conseqüències de la seva liquidació, que perduren encara, i, per bé que les característiques de l'operació que comentem, permetin d'esperar-ne un resultat més reeixit, no és pas menys cert que el desenvolupament de la política espanyola comporta reserves justificades i dona motiu per a esguardar el vèntil del crèdit amb un cert temor.

Altrament, i en quant a la seva eficiència, donar al problema de la inestabilitat de la pesseta la solució d'una revalorització prèvia, apoiada en capital estranger, i orientada a la

intervenció en els canvis i, sobretot, en plantejar aquesta solució en moments en què aquells factors que hem convingut en anomenar imponderables tenen de produir un fatal contrapès en la balança de les cotitzacions, sembla bon xic exposat.

Els fonaments que addueix el ministre en la seva nota explicativa, són indiscutibles per ço que fa referència a les relacions exteriors d'Espanya i a llur economia. En quant a la situació interior, és de dordre que un home de tan clara visió política com el senyor Ventosa i Calvell, li dongui un aspecte optimista que, francament, sembla molt lluny de la realitat.

Creu que la inestabilitat de la pesseta té per causa aquesta mateixa inestabilitat: la fluctuació del canvi. Bé, però entén que per a millorar la cotització de la nostra divisa és necessari estabilitzar-la, ara, precisament, al tipus actual, en plena agitació política, i emprant, com a contrapartida de baixes, encara probables i com a punt de marxa, per a les alces possibles, un capital manllevat? No és possible, massa possible, que aquest tingui d'esmerçar-se, més en funció de contrarestar una depreciació d'origen estric-

tament polític que de revalorització de la divisa? No creu que és qüestió prèvia i fonamental anular les causes determinants de la depreciació, costi el que costi, i no és precisament diners?

No volem caure en l'error, justament retret, de creure que els homes d'afers no tinguin d'intervenir en la cosa pública, però, si, tenim de constatar que llur actuació pot esdevenir perillosa pels interessos d'un país si, suggestionats per l'ambient en què viuen i es produeixen normalment, enfocuen les qüestions d'una faïso parcial: la que en ells representa una habitud i una especialitat.

Potser aquells problemes concrets, de què parlava Cambó, siguin un exponent d'aquest concepte unilateral de les qüestions i el pla del senyor Ventosa i Calvell ens ho fa témer. I ho sentim, tant més, en quant l'atac a la seva obra té caràcter d'escomesa personal contra els polítics catalans, que, avui, tenen intervenció o influència en el Govern espanyol. Sigui's per-mès de preguntar: què hi carquen a Madrid els homes de la Lliga? Tenen

(Segueix a la 7.ª plana)

Standardització

Baldament no sigui una idea nova, ja que el nostre Balmes la copsà en un dels seus llibres, amb aquella claredat i precisió tan característiques, la manca de proporcionalitat i àdhuc contradicció entre civilització i progrés, glosada suara per Keyserling, porta en si una qüestió de la més viva i punyent actualitat.

El progrés en els mitjans de producció—per exemple—representa una ferida considerable en el proletariat i per dos conceptes ben distints. És el primer: el triomf del maquinisme que —és interessantíssim de remarcar—no tendeix sempre a la substitució de l'esforç humà i a suprimir el treball penible, ni, n'olt menys, a la millora o perfeccionament dels productes elaborats. La màquina, masses vegades, representa tan sols l'instrument per a obtenir una màxima producció i, alhora, una màxima disminució de la mà d'obra, ço és, un abaratiment del seu cost, producte de dos factors, dels quals, l'un, el més important, és la supressió de l'obrer.

Un instrument d'aquesta naturalesa en mans del capitalisme, que els homes d'afers de la nostra època creuen consubstancial amb la civilització i dogma de llurs idearis, malgrat siguin diametralment oposats, tenia de convertir-se, forçosament, en una arma funesta. La seva obra es fa avui palesa arreu del món: és aquesta nafra, vergonya dels nostres dies, constituïda per la misèria i dolor de milions d'homes en atur forçós.

El capitalisme, seguint la trajectòria de l'utilitarisme, preconitzat per l'escola manxesteriana, donà des d'un principi al treball, no el seu nobilíssim valor humà, sinó el corresponent a una xifra en el capítol de despeses, condemnada a ésser reduïda a la seva mínima expressió, aprofitant la facilitat que, per aconseguir-ho, oferia la llei anomenada de l'oferta i la demanda, llei que, en substància, no és més que la de l'explotació del feble fins al límit que permeten les circumstàncies.

Fóra interessant ací, de comentar aquella colpidora frase de Torras i Bages: "Si algú explota el proïsme i s'anomena cristià, fa traïció a la seva llei", però no tenim temps per a enfondir en la qüestió i les paraules del gran bisbe no necessiten pas afegits de la nostra ploma.

No és, però, l'atur forçós l'única derivació del maquinisme. El més pregon de la ferida oberta en el proletariat, ço que, precisament, representa el més gran perill per a ell i per a la civilització mateixa, de la qual és i ha d'ésser element primordial, tota vegada que abasta la major quantitat d'individus, és l'atac a fons a la seva cultura professional, al mestratge d'ofici que—ho subratllem—és, precisament, la seva valor de cotització, la força més efectiva que pot emprar per tal de fer valer els seus drets i posar la discussió de tractes en un pla de certa igualtat. I és també en nom del progrés, tendint així mateix, no a la substitució de l'esforç humà o a la millora de la producció, ben al contrari, que es porta a terme aquesta tasca. El maquinisme comporta una complexitat d'utilitatge i una divisió indefinida del treball que imposen especialitzacions de límit reduïdíssim. No es tracta, per a l'obrer, d'elaborar tal o qual objecte, seguint una a una totes les fases de la transformació, sinó, simplement, d'atendre una d'aquestes, i, moltes vegades, una de les seves subdivisions tan sols, sense preocupar-se de les altres, ni de llur engranatge, i això, sempre de la mateixa faïso, sotmès al ritme de la màquina, repetint cent, mil,

(Segueix a la 7.ª plana)

L'ESLECCIONS I LA REPÚBLICA

— Què no la venen a cercar?

— Jo bé els espero; pero s'en van ací al davant i ja no en surten.

MÚSICA I TEATRE

A PROPÒSIT DE JACK HILTON

PARLEM DEL JAZZ

Alguns anys enrera potser hauria semblat una profanació l'espai destinat a la Secció de Música en l'estudi d'aquesta lleugera i moderna modalitat. Avui, però, que l'olda està acostumada al seu timbre estrident i a la brutalitat del seu ritme, no podrà estranyar a ningú que girem els ulls vers el jazz, les seves possibilitats i les seves característiques, aprofitant l'avinentesa que ens ofereix la visita de Jack Hilton i llur orquestra, una de les millors entre les que conreen aquesta especialitat.

Jack Hilton, davant del micròfon

Molt s'ha parlat i s'ha escrit sobre el jazz, i no tractarem pas de descobrir-lo als nostres llegidors, tots els quals tenen segurament un criteri format sobre aquesta música. I no ho diem pas perquè creguem que tots assistiren als concerts (millor dit: exhibicions) de l'Olympia, sinó perquè d'altres ocasions se'ls hauran presentat d'escoltar jazz de bona qualitat, que no és patrimoni exclusiu de Jack Hilton i de "his boys". Recordem, per exemple, l'actuació de l'orquestra de Sam Wooding al Casino de Sant Sebastià (jo conservo algun disc excel·lent d'aquesta orquestra americana), la música d'alguns films i discos impressionats per orquestres de tot arreu, sense oblidar-ne algunes—no gaires—barcelonines, que disposen d'elements de primera categoria i poden donar interpretacions força estimables.

El jazz-band s'és posat especialment al servei de la música "negra", caracteritzada per la sincopa persistent, que marca el seu ritme accentuat. Per a la comprensió d'aquesta música ens fou molt útil el film "Al·luia", que ens la presentà amb tota veritat. Després de veure i escoltar el notable film, tinguérem la impressió de que ens havia estat revelat quelcom d'importància, i de començar a veure-hi clar. Seria negar a aquesta música el perfunctòri exòtic i l'encís del seu primitivisme, exempt de complicacions, que, no obstant, admet perfectament el ropatge de la instrumentació més moderna, i seria perill de negar-se a reconèixer la influència enorme que exerceix en l'actualitat. Per a la difusió de la música negra, el jazz ha disposat d'instruments favorables, que solament al

sim que no reculà davant dels preus, extraordinàriament cars, de les localitats, recompensant així la ben orientada propaganda directa i la més eficaç que representen els milers de discos impressionats per l'orquestra que han assolit arreu una enorme difusió. No seriem justos si atribuïssim una significació estrictament musical a l'èxit obtingut. El públic que emplenà l'Olympia desitjava veure d'aprop la famosa orquestra, rendint tribut a la moda que la imposa, volgué veure les filigranes i malabarismes dels seus professors i presenciar les exhibicions d'humorisme (un humorisme convencional que fa els possibles per semblar espontani) que amenitzen les interpretacions. Apressem-nos a reconèixer que ningú no sortí defraudat. Hom veié la presentació espectacular dels professors, els gestos amb què semblen recolzar el ritme de la música, i fins i tot algunes intervencions coreogràfiques excel·lents que donaren als festivals un caràcter de music-hall en el més bon sentit de la paraula. Tot plegat molt elegant i molt europeu (o si voleu, molt americà). I quant a la música, creiem sincerament que no pot demanar-se res més, dins d'aquest gènere amable i d'una gràciosa lleugeresa.

No havem pas de donar-nos massa vergonya de què l'èxit d'aquestes frívols manifestacions contrasti tan durament amb la penúria amb què han de viure les institucions musicals serioses, doncs el fenomen és mundial. Però si Barcelona pot donar una prova tan palesa de la seva vitalitat, per què no podria ésser un xic més generosa amb tots els artistes i no tornar a deixar passar una altra temporada de Quaresma tan pobre de manifestacions musicals com la present?

Els "snobs" que presumeixen d'haver assistit als tres concerts Jack Hilton, i se'n vanen com si amb això demostressin el seu bon gust, podrien demostrar-lo en altres ocasions menys faccioses i més musicals.

En considerar l'actual situació decadent dels nostres professors d'orquestra que sofreixen, com a tot el món, els efectes de la competència del cinema sonor i de la música mecànica, situació tan oposada a l'opulència amb què es presenten aquests músics estrangers, ens venia a la memòria el record d'aquell músic vienès que volgué suïcidar-se davant Josefina Baker com a desesperada protesta contra el luxe insultant de la mulata, passatgerament favorita. Sens dubte que no n'hi ha per tant, però havem volgut recollir aquest caire perquè, amics del jazz i admiradors de Jack Hilton, no estem tan enlluernats que oblidem els nostres músics, que si no són tan estudiosos com els estrangers i no assoleixen sempre la seva perfecció, tenen en compensació unes facultats excepcionals de comprensió i d'adaptació que els permeten interpretar dig-

El Jazz-Band de Jack Hilton

Jazz deuen la seva creació, fruit d'insistent recerca i amb els quals hom produeix sonoritats noves i efectes originals que han cridat l'atenció dels intel·ligents i han provocat l'entusiasme de tothom.

I parlem ara un xic de la visita de Jack Hilton. Les seves exhibicions a l'Olympia (el mateix que les anteriors al Palau de Projeccions de l'Exposició), atragueren un públic nombrosis-

nament els estils més oposats, facultats que dubtem de trobar en moltes renomnades orquestres estrangeres, obligades a actuar sempre dintre la mateixa modalitat.

Aquestes són les consideracions que ens suggereix el brillant aspecte de l'Olympia, testimoni de l'èxit de Jack Hilton a Barcelona.

GUIU POGNER

El teatre del món i el món del teatre

UN POETA DRAMATURG

Cal assenyalar una estrena interessantíssima a Barcelona. La que ens ha ofrenat l'intel·ligent actriu Pepita Melià, el dia del seu benefici al Goya.

Un autor novell, Lluís Chamizo, poeta magnífic i dramaturg excel·lent, dona un pas segur en el teatre amb el seu poema escènic "Las brujas".

Es l'obra d'un autor intens i ambiciós de recollir la vida per a donar-li una valor dramàtica i plàstica alhora damunt les taules.

Chamizo, és també, un poeta; i un poeta d'una finor espiritual extrema i sensible; fàcil versificador, posa una especial unió en les imatges, els pensaments i les frases que els seus personatges diuen.

Quan la tragèdia s'esberla, el poeta té accents d'una valor anímica i d'un patetisme formidables.

Llàstima i dolor que l'obra admirable ha deixat indiferent al públic i la sala del Goya ha tingut la fredor de l'incomprensió estulta, davant la generosa ofrena del poeta.

VELLA RUSSIA

Un escàndol a Moscú. A la sala del Conservatori, s'ha tolerat que fos executada una simfonia de Raxmaninov, tipus "vella Rússia", que evoca el carnaval, escenes religioses amb campanes i tot. Crim contra l'Estat, gairebé.

Els diaris comunistes comenten l'esdeveniment amb una indignació ultramesura: Raxmaninov, un emigrat, enemic declarat de la Rússia Soviètica; concert dirigit per un vell director de l'Òpera imperial, Albert Coates, l'home fugitiu en 1917 i que ha entrat de bell nou a l'U. R. S. S. amb passaport estranger i capitalista" no són coses intolerables?

A aquest concert subversiu va assistir-hi un públic d'aspectes: "Vells senyors, habillats d'etiqueta — smoking llustrosos, levites esmerilades—velles dames amb trajes de Cort pasades de moda, odorant ambient a naftalina, cranis lluents, còrpores tremoloses, guants, binocles de teatre".

Es comprensible la irritació de la premsa soviètica davant un espectacle tan subversiu.

Però el quadre que formaven aquells supervivents "ancien regime", atrets per la música de Raxmaninov, que els hi portava el ressò de temps brillants i pretèrits, no us sembla més que revoltant, lamentable?

BERNARD SHAW I LA DAMA

Una senyoreta preguntava a Bernard Shaw, fa pocs dies, si la creia apta pel matrimoni.

—Us crec, senyoreta, contestà el cel·lebre dramaturg, massa intel·ligent per creure que acceptéssiu l'home que fos prou imbècil de maridar-se amb vos.

«CYRANO DE BERGERAC» INTERPRETAT PER JAPONESOS

Al teatre Imperial de Tòquio, ha estat presentada per primera vegada, l'obra cabdal d'Edmond Rostand.

De temps, que l'obra havia estat traduïda al japonès pel professor Tatsumo, però els intents de posar-la a l'escena, havien fracassat. Cal dir que la dificultat major era la interpretació del paper de "Roxana", ja que la tradició japonesa vol que els rols femenins siguin interpretats per actors, i es feia difícil trobar l'home que assimilés les fines suggestions femenines que broden la figura de "Roxana".

Ha estat un prestigiós actor, M. Shatxo, qui ha superat la dificultat i ha encarnat magníficament l'heroïna de Rostand, secundat per un elenc disciplinat, idoni i intel·ligent.

El públic del Japó s'ha entregat fervorosament a l'obra de Rostand que ha tingut un èxit falaguer.

TEATRE CATALÀ

Les caracteritzacions d'en Gimbernat

No hi ha pas dubte que en l'escenari català no es troba un artista que es transformi de la manera que ho aconsegueix Antoni Gimbernat, avui, des de les taules del Novetats.

Gimbernat és un home que fa una veritable creació de cada personatge del qual s'encarrega. Ell l'estudia i quan l'ha assimilat bé, s'hi transforma, sorgint el tipus nou.

Amb Gimbernat hi he parlat de teatre moltes vegades. Amb ell hom pot parlar de tot, ja que opina encertadament que el comediant té el deure d'adquirir coneixements enciclopèdics per poder donar vida als personatges que representa, amb la màxima realitat i naturalitat. Les arts, especialment, deu procurar conèixer-les, almenys en principi. Així, ell té rudiments de música, els suficients per poder tocar el piano, l'acordeó, la guitarra, i no cal dir, per poder entonar bé una cançó. Sap pintar i, sobretot, coneix els colors i els efectes de llurs aplicacions per a la caracterització de la cara, i estenent-ho més, per a l'harmonia en la direcció d'un escenari, posseint, de més a més les regles bàsiques dels estils. Coneix la dansa, poesia i no cal dir, la novel·la, i especialment la literatura de teatre, nacional i estrangera. Es un home veritablement enamorat del seu art, al qual consagra absolutament totes les seves activitats.

Fa pocs dies, vaig derivar la conversa vers la caracterització, preguntant-li com s'ho feia per assolir aquells tipus tan ben reeixits. Em va contestar que era el fruit sencer d'un treball de tota la seva vida de còmic. Si voleu, em deia, com que és un aspecte de l'art escènic tan important, i fins tinc un pilot de notes i estudis escrits sobre la caracterització, puc donar-vos-en una breu síntesi.

—Jo tinc tres cursos de medicina. D'aquells estudis, ne tret profit per a conèixer els temperaments generals dels homes. He tingut molt de compte en estudiar bé l'individu nerviós, el sanguini, el limfàtic, i he arribat fins a molts altres diferents aspectes, però que ja entren en el grup dels morbosos i dels casos clínics.

D'aquests estats, he estudiat el comú denominador, que diríem, referent a color de cara, moviments, expressió, cabells i quan el caràcter ha estat morbos, els símptomes externs.

Els caràcters vulgarment dits el gènit, o sigui l'aspecte psicològic de cadascú, ha constituït per a mi una tasca extraordinària, doncs he volgut refiar-me, més que del llibre, de la realitat amb el feix de coneixements adquirits, amb constància i estudi, observant les persones que em volten o que veig pel carrer, fent amb tenacitat l'esforç d'endevinar el seu caràcter pels signes, moviments, gestos o tics del personatge.

De tota aquesta tasca analítica, en ve la síntesi el dia que em preparo per a una comèdia.

El cap—que és on el gros públic mira, i que no és pas l'únic en la caracterització—, té molta importància i mereix estudi especial. La perruca, moltes vegades, dona tot el caràcter que es busca, però encara que no si-

gui així, sempre s'ha de cuidar especialment. Amb la perruca deuen relacionar-s'hi les celles, que influeixen essencialment en la persona.

La color de la cara determina moltes vegades el temperament del personatge.

En Gimbernat m'explica que ell, per assolir les arrugues, no recorre a les ratlles fosques, sinó que accentua les parts destacades amb colors clars i d'aquesta manera, amb els moviments de la cara, l'artista no es desfigura mai.

Gimbernat caracteritzat, vist per Soler P.

Continua dient que un cap ben estudiat i ben resolt, no és suficient; al cap deuen acompanyar-lo els moviments, el temperament, la idiosincràsia del tipus que l'artista crea. Llavors és quan la caracterització llueix de debò.

En Gimbernat no busca concretament un model del tipus que ha de portar a escena. El que sí li ha passat més d'una vegada, és que un cop creat un personatge, se l'ha trobat real i vivent, passejant pel carrer, i és que ell, quan s'encarrega d'un paper, regira l'arxiu de coneixements que ja té, i sovint se'l veu que consulta els seus apunts, notes, dibuixos i fotografies que escrupolosament guarda, i d'allí en treu les característiques que necessita.

La veritat dels seus personatges, repeteix en Gimbernat, no és solament el cap; és el cap acompanyat de tots els altres elements encaminats a un sol objectiu degudament coordinats i complementant-se.

En Gimbernat, que no sap que les meves inquisicions són per publicar-se, i que jo no li he volgut dir per a fugir de l'encarcarament de l'interviu, em comença a parlar de la forma antiquada en què encara es representa; de les noves orientacions del teatre; de la protecció oficial que hauria de donar l'Estat al teatre, com es fa fora d'aquí, i de moltes altres coses, totes relacionades amb l'art de Talia, opinions interessantíssimes d'aquest gran actor còmic que no vol ésser més que còmic i que còmic fóra si neixia una altra vegada.

X. O. P.

L'HUMOR EXTRANGER

La nena (que no oblidat la bufeta-da que li ha donat el papà el demà). — Mamà, acaba d'arribar el teu marit.

— Què hi ha el lampista? — No, senyore, és el nen del pis de dalt que demana permís per a venir a jugar amb un barquet mecànic.

LES ARTS

Crítica d'art i de la crítica

QUARESMA!

Primer dia de primavera que, de més de fer honor al seu nom, ha escaigut en dissabte. Semi-festa o migdia de festa! Invitats per la bondat del temps, hem deixat l'abric a casa que és com deixar-hi un parell d'anys. Així sentim més intensament la tèbia carícia del sol que ens fa volar el pensament a imatges que solament poden interessar a un mateix.

Tot és daurat i net per les pluges i vents dels dies passats. Hem trobat amics que havien fet l'lit, i sabem que altres segueixen en franca convalescència. Hem anat a cobrar un rebut a un carrer prop de la Catedral i ens l'han fet efectiu tot seguit i somrients.

Tot és optimisme, predisposició a benevolença arreu, fins pel pont gòtic del carrer del Bisbe; ens sembla que els seus detractors tal vegada n'han dit un grà massa.

Així, entrem a can Parés, quedant sorpresos de que el temps els hagi influït fins al punt de colocar quatre precioses persianes tot just passat el vestibul.

Entrem per l'obertura que deixen unes cortines a mà dreta. Els colors ens puguen a la cara i procurem excusar-nos.

Perdoni... perdoni, senyoreta! Hem estat indiscrets sense voler. Perdoni... perdoni.

Retrocedim escorreguts fins al departament d'enfront. Una altra senyora! La nostra torbació augmenta, no trobem paraules per excusar-nos i sortim de la manera que podem, passant a la sala que podríem dir-ne de "passos perduts" perquè s'hi perden llàstimosament sense pena ni glòria.

A la sala petita, o d'honor, hi ha una conseqüència gallega de la política d'En Cambó.

El cor ens abatega d'una manera alarmant. Per l'espinada amunt sentim un esgarriament que ens posa la pell de gallina. Procurem fer un esforç per arribar al vestibul en el que no hi sabem veure a ningú de la casa.

—En Maragall? En Soler?

—No ho sé. No ho sé—respon un dependent desconegut que han posat per aguantar el cop.

Penetrem cap dins a les dependències. Tot és silenci i misteri, fins que en un recó, resguardats per la penombra, trobem a tots. Descoberts, aixequem els braços enlaire i, tremolosos, s'excusen.

Compromisos ineludibles. Influències, que de no ser ateses es paguen cares. Per acabar d'una vegada els he servit tots quatre en un lot. La nostra setmana de Passió! Avisin a totes les amistats. O! Déu meu. Déu meu! La vida cada dia és més cara.

—És que sembla no fa del tot bona cara. Està pàl·lid...

—Res.

—I la seva germana, bona?

—Sí, senyor. És allà dintre amb el senyor Sansalvador. Vol que el cridi?

—¡¡¡No!!!

Entrem. N'hi ha sis de copioses i àtapeïdes. En Maifren ocupa la sala gran i per conseqüència trobem la seva pintura bona. Llàstima de la "pose" que empra posant-se els dits grossos a la bocamànagues de l'armilla ço que li dona un aire de corista preparant-se a cantar "Sota d'un sàlzer".

Amb un esforç de voluntat seguim sala per sala. Pintura. Pintureta. Pinturella. Quan diem pintura ens hem referit a Carme Osés que demostra tan amb els nusos com amb els paisatges saber el que es fa i ens plau molt donar-li l'enhorabona.

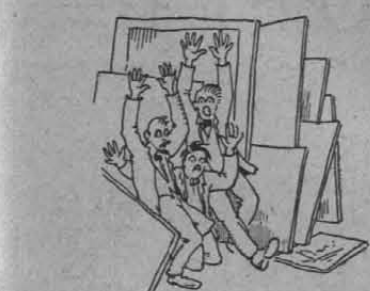
Quaa ens assentem per a fer l'aperitiu, posem mà a la butxaca i ens treiem els catàlegs que hem anat recollint durant el recorregut. Un d'ells ens crida l'atenció. A la coberta, hi ha una ampla barra verda. Dintre, tornem a trobar-la. Serà un símbol? Al costat observem un gravat ple d'interès. Representa un futur català il·lustre amb palama. Es de remarcar la pressa que portava per a retratar-se quan ho ha fet sense afaitar ni pentinar. Si això no fos, indubtablement seria que està fent les llistes per a la cuinera i bugadera.

Al ions s'hi veu una taula-escriptori de la que no fa ús, doncs té l'habilitat d'escriure sobre un paper que per miracle se li aguanta damunt la cama. El cos està tirat enrera arrepenjant-se en el buit, doncs el respall de la cadira li ve davant del braç dret donant una prova més d'habilitat en demostrar que sap escriure amb tants entrebancs com se li presentin.

L'orella que se li veu és tan minúscula que ens fa por de que no hi senti prou, cosa que ens doldria amb tota l'ànima. Pobre xicot!

No sabem com opinaran els nostres companys de ploma respecte al senyor J. M. M. de X. Y. Z., però pel que pugui tronar guardarem el seu catàleg com a prova de lo molt que l'estimem per haver-nos estalviat les molèsties de fer-li elogis de la seva pintura, tota vegada que ho fa ell mateix d'una manera tan entusiasta com extensa.

ORTIGUETA

A la farmàcia ens han atès, calmant la nostra excitació i, mig refets, entrem a les Galeries Laietanes.

—Què tal Conxita?

—Bé, molt bé, i vostè?

—Ja ho pot veure.

Nòtules d'art

«L'Angelus», de J. F. Millet

Fa just cinquanta anys que la coneguda tela de J. F. Millet, va ésser venuda per 160.000 francs en una subhasta pública. Un pintor profetitzà que arribaria a pagar-se'n un milió. I la gent va somriure com si la frase fos una "boutade". "L'Angelus" ha sobrepujat la xifra profetitzada.

Cal notar que "L'Angelus" no trobà comprador de bon principi. Millet va enviar la tela a París al seu amic Sentier, col·leccionista conegut. Passaren dos mesos i ningú es decidia a la compra. El marxant Artur Stevens estigué temptat d'adquirir la tela; anà a veure-la cinc o sis vegades, però no aconseguia interessar cap client. Fou M. van Praet que va quedar-se-la: 2.500 francs. Poc temps després la venia per 36.000 francs.

Mentrestant el pintor lluitava angustiosament contra la misèria; vegeu els termes dolorosos d'una carta seva: "Tenim llei sols per a dos o tres dies i no sé pas com comprar-ne més, car no hi ha que me'n doni sense diners comptants. La meua dona esperem que el mes vinent haurà d'allitar-se, car espera el deslliurament i jo no tindrè res... res!... Em poso a fer dibuixos. Es el darrer recurs."

Els dibuixos els hi pagaven a 10 francs.

...

Pintors alemanys a París

L'esperit pacifista que emana del Quai d'Orsay, si no prend en el concepte de la política internacional de l'ambient parisenc, que resta sempre tarat de xauvinisme, troba no res menys ressò en els medis intel·lectuals i artístics.

Després de Keyserling, rebut amb deferència gairebé cordial, són ara uns joves pintors alemanys que atreuen l'interès dels "connaissieurs" i dilettants de París.

Es tracta de George Grosz, l'aspre dibuixant i gravador, deixeble modern del Goya dels Desastres; de Max Beckmann, el pintor cerebral i sintètic, insensible a la valor del color; i de Kokoschka, pintor de figura, un temps, i avui donat de ple al paisatge grandios, que tracta amb veritable personalitat, encara que porti la influència de la pintura francesa dels Dufy i Flandrin.

Les exposicions dels tres artistes alemanys són visitadíssimes i la premsa en dona rescensions extenses, intel·ligents i comprensives.

...

Josep M.ª Sert

al palau dels ducs d'Alba

Josep Maria Sert, l'admirable i discutible artista mural, acaba de decorar els murs de la capella del palau dels ducs d'Alba a Madrid.

Fent ús dels seus habituals procediments, aleshores simples i magestuosos, ha decorat la capella amb grans draperies d'or i argent d'aquella tonalitat fosca i brillant, que és la seva peculiar paradoxa artística. Els motius, desenvolupats amb la magistral fantasia èpica de Sert, són fragments trets de les vides dels sants, vinculats amb el ducat d'Alba.

Sert, com en tota la seva obra de decorador mural, ha subjectat la seva imaginació creadora a les possibilitats arquitectòniques. I el problema difícilíssim l'ha sabut resoldre amb genial harmonia.

Josep Maria Sert treballa ara en la decoració de la Sala de festes del nou hotel Waldorf-Astoria de Nova York.

L'artista català deixa, al seu pas pel món, una ampla estel·la de prestigi per a la seva pàtria.

VICENS ALTARRANCH

El cas d'aquest pintor vallesà és ben extraordinari.

La vocació per a la pintura viu constantment en ell, encara que el treball de l'oficina li pren llàstimosament les hores més belles del dia. En Vicens Albarranch, però, aprofitant les hores que caldria reposar, pinta amb aquell delit que converteix el treball en repòs, repòs de l'esperit finíssim que durant la setmana ha sentit el turment de veure's oprimat pel treball metòdic i regular de l'oficina. No és precisament un cas singular el d'aquest pintor; d'altres n'hi ha també que lluiten amb circumstàncies semblants. El cas és,

ment de Granollers, honora a la simpàtica ciutat vallesana, donant una prova de què estima l'art i els artistes. Caldria que moltes altres ciutats aprofitessin la lliçó. Els pobles han d'estimar els seus artistes, ja que són aquests els que mantenen la seva espiritualitat.

En Vicens Albarranch, en la seva última exposició a les Galeries Laietanes es feu recordar detingudament i va situar-se al primer rengle dels pintors de Catalunya. Els seus paisatges del Vallès, pleus d'optimisme i de lluita, són la pròpia espiritualitat d'aquest poble que ara sab agraïr-li adquirint

VICENS ALTARRANCH. — Paisatge

però, que en el fons existeixi un temperament de pintor, i en l'obra pictòrica d'en Vicens Albarranch aquest temperament es deixa veure d'una manera ben determinada.

La seva pintura, certament, no porta pas la preocupació de les tendències renovadores de l'art, però s'hi transparenta una visió esperançadora cap aquest sentit, si tenim en compte que en la seva vida de pintor hi caben encara les evolucions necessàries que forçosament han de venir, quan l'artista està posseït del talent necessari que exigeix aquesta carrera.

L'Ajuntament de Granollers acaba d'adquirir una de les seves teles amb destinació al Museu d'Art Modern de Barcelona. Aquest gest de l'Ajunta-

una de les seves millors obres, fruit d'un esforç incomparable i d'una vocació ben extraordinària. D'aquesta manera, quan l'artista es veu retribuït i estimat, lluita coratjosament i venç els obstacles que troba en el camí de les arts, el qual ha de portar-lo al triomf que és la recompensa d'aquells que sense defalliments han sabut lluitar contra tots els elements i circumstàncies.

L'Ajuntament de Granollers ha aconseguit amb la seva generositat, un deure d'agraïment amb aquest artista pintor que sap honorar, amb el seu talent, la simpàtica ciutat vallesana.

V. M.

Les exposicions

COMENTARI

SALA BUSQUETS

MARQUES PUIG

En Marquès Puig és un pintor d'una tècnica extraordinàriament cuidada. Les seves teles, de vegades, donen la impressió d'un esmalt més que d'una pintura, sobretot quan aquestes són reduïdes de tamany. Aquesta preocupació de la tècnica de vegades priva el pintor que en les seves obres hi hagi aquella espontaneïtat que fa que les coses siguin més amables i sinceres. La tela "Noia adormida", per exemple, la manca de fogositat en el color li perjudica l'obra tot i ésser acuradament resolta de tècnica i de forma. Allà on el pintor ha sentit més l'emoió del color és en "Fruïta", indubtablement la millor tela de l'exposició.

Aquest mateix artista exposa també una col·lecció de dibuixos. Podem dir sense equivocar-nos que En Marquès Puig, abans que pintor és dibuixant, un dibuixant excel·lent i d'unes condicions extraordinàriament interessants.

S. P.

Els veritables afeccionats a l'art, als quals els és imprescindible de visitar les nostres sales d'exposicions, han de sentir de tant en tant impressions inospitades. Imagineu-vos ara que l'element femení col·labora a augmentar el nombre d'exposicions celebrades a Barcelona, si el bon aficionat no ha d'ésser un home admirable i d'una resistència extraordinària. És perillósíssim això que l'element femení comenci a inundar les sales d'exposicions. Ens cansarem de veure "Liles", "Ròses", "Dàlies", "Crisantems". I altres coses per l'estil.

Comprenem perfectament que és molt difícil per a una casa d'exposicions poder seleccionar una colla d'artistes, les exposicions dels quals fossin, si més no, una garantia per a aquest públic que sent el goig de visitar totes les manifestacions d'art.

La Sala Parés, per exemple, sempre havia tingut una atenció extraordinària a acceptar gent relativament coneguda, la qual cosa dona un to agradable i distingit. Subratllem precisament aquesta Sala, perquè no estàvem acostumats a veure-hi exposicions d'un mal gust i d'una manca de valor com les d'aquesta quinzena, tenint en compte que la del gallec Colmeiro mereix tots els nostres respectes. V. A.

BARCELONA CAP I CASAL

FILM CIUTADÀ

D L'avant-sala del despatx de l'alcalde és plena de gom a gom. Damunt l'ampla taula, que no té més objecte que dificultar el pas, s'hi amunteguen cabells de tota mena però de marques reconegudes. No hi manquen "serviettes" de diversos tamany, tipus i pells, inflades de papers, i, Déu sap de quantes coses més, i dossiers, relíquies pulcrament, dels que sobreixen retalls de premsa mal esborrats. L'ambient és d'hall d'hotel de primera categoria. Prop de la finestra, un grup de gent coneguda s'aplega al voltant d'Estelrich. De sobte: El senyor alcalde. Arribada lenta, cerimoniosa; cops de cap; cruïllament d'espinades; el senyor Comte saluda amb mitges paraules que travessen difícilment les dents que serren la pipa sense tabac. Entren Estelrich i els seus al despatx. Les "serviettes" i dossiers, amb ells. Home ve a conèixer que es tracta no gens menys que de l'ambaixada que anar a Ginebra per tal de gestionar la celebració de la Conferència del Desarmament a Barcelona. Estelrich fa un brillant report dels treballs fets en acabar-lo, el senyor Comte l'hi mostra un petit paper blau, un telegrama del palatí duc de Miranda. El sensible pudor republicà d'algun ambaixador se'n ressent i li fa donar un pas endarrera, el precís per a fer trontollar un bust d'Alfons XII, situat a un angle del despatx.

Un altre ambaixador, no menys republicà, li diu: A veure si faràs caure el Rei...

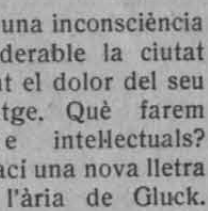

D Tarda de mitja festa. La Rambla de Canaletes. Tres gentils jovincels baixen d'un auto i comencen a repartir programes d'una festa teatral a profit de les famílies de Galán, García Hernández i del capità Sancho. La policia, amantent, té cura d'empresend'ls. El més petit de tots, com en qualsevol conte de Folch i Torres, els hi planta cara i els diu que és advocat. Tant s'hi val. Som periodistes, exclama. La policia no en fa cas, i, recordant les ordenances municipals, els hi pregunten si tenen permís del regidor jurat per fer el repartiment. El més petit de tots somriu triumfalment. El regidor jurat soc jo — diu—. Els policies s'indignen davant de tanta falòrnia. Bé, vaja —afegeix el més petit— és com si ho fos, soc el seu secretari. Els policies no volen contestar més i s'emporten els disjuntius repartidors al jutjat de guàrdia. Allí es comprova que el dit pel més petit de tots és rigorosament cert i que, de més a més, l'ementat festival ha estat permès per l'autoritat. Els detinguts són posats en llibertat, però, tothom queda bé. Els programes no tenen peu d'impremta i eren per tant unes fulles clandestines...

D A la Casa Gran, els deu tinent d'alcalde celebren la pública de la setmana, lliurant-se a un debat d'altura sobre el monument a Pi i Margall. Massot i Coll i Rodés defensen la seva substitució per una obelisc o "altra solució monumental" i — miracle culpador — Maynés no troba bé. Santamaria vol de totes passades el projecte de Blai i té paràgrafs com els següents:

"El monumento es bellissimo a todas luces. El busto es de una naturalidad asombrosa; una verdadera obra cumbre, es decir, una obra maestra." Bé, Manolo. Rocha l'apoià i diu que ja una altra vegada "hubo de decir..." i perquè no hi manqui res, Pich se suma als seus ex-correligionaris. El tercer Blai perd, però, la partida. Algú afirma: ja tenim el sis d'oros: els cinc obeliscs de Falqués i el de "Massot."

D Per una inconsciència imponderable la ciutat no sent el dolor del seu orfenatge. Què farem sense intellectuals? Heus ací una nova lletra per a l'ària de Gluck. Els nostres intellectuals han volat mar enllà, vers la illa daurada, i a l'hotel de Formentor, sota la pineda ubèrrima i prop de la mar de cobalta, celebren la setmana de la saviesa presidits per la mongòlica i voluminosa figura de Keyserling. Ben assentats en els amples i confortables cadirals de "sa illa", entre copa i copa de vi de xampanya, escollit pel propi Mestre, quiscun savi diu el que pensa i ningú el contradiu. Les hores discorren placidament... Qui pogués ésser savi!

D Una treva en la marxa cap a l'esquerra. La fira de palmes i llors. Terrenys liberals del P. C. R. i àdhuc de la E. C. R. acompanyen llur mainada i l'esposa, que no acaba d'entendre les idees del seu marit, a la Rambla de Catalunya, i, es confonen amb els senyors Esteves i amb els tradicionalistes sentimentals. Vigília de Diu-menge de Rams. L'andana de la Rambla té l'aspecte d'un aplec paralista i el colorit d'una pintura de Teniers. Les palmes i els llors s'arreglaren al llarg del passeig i semblen una muralla transparent que separi la fira del tràfec de la ciutat. Records d'infantesa. Les cintes voleien en les parades. Les quatre barres. Demà lluiran ufanes en milers i milers de palmes. Qui pensa en allò de la quincalla? Demà, també, moltes Naus i Publicitats faran de coixí a genolls flectats a l'ombra dels temples. Un dia és un dia. Idees? Conviccions? Déu ens ajudi! Uns homes reparteixen manifestos electorals del Bloc obrer i camperol, i tenen un gran èxit. El cap ens volta. On som?

D Quin matí. Miting de l'E. C. R. a l'Espanyol, dels sindicalistes de l'Unió i Belles Arts, del P. C. R. al "Cine Triunfo", dels comunistes al Bosc. Els noms dels locals triats pels organitzadors no poden ésser més addients per quiscuna agrupació. Els discursos són d'un radicalisme agut, l'entusiasme més agut encara. Què passarà a la sortida? Oh, el nostre seny admirable! Poden retirar-se les forces. Els mitings acaben a bona hora per a entaular-se pacíficament a les respectives llars i arribar a temps a futbol, als toros o a la primera reunió de cinema. L'afirmació d'altra esquerra ha restat, però, en bon lloc, corresponent l'honor a uns braus jovincels que arborant una bandera roja, dalt d'una camioneta, coberta amb draps d'igual color, ha fet el trajecte Teatre del Bosc-Provença, fins a trobar uns policies que han posat fi al raid esforçat.

D En uns jardins tan bells com costosos, uns jornalers fan el trasllat d'una caixa de cabals, sota la vigilància d'un senyor de certa edat que recorda el difunt general Jofre. Uns altres senyors de menys edat el segueixen respectuosament. Un atur. Un altre senyor més alt, de grans mostaxos i figura arrogant, interromp la comitiva i s'oposa al trasllat. El segueixen uns policies, uns altres senyors, amb no menys respecte, entre els quals hom creu reconèixer un notari. Què passa? Ens permetem observar que, essent aquesta una peHcula sense cartells aclaridors, segons les moderníssimes normes del cinema avan-guardista, l'explicació de l'escena és a càrrec del públic.

MARIUS GRAU

APUNTS

Els cinc minuts terribles.—La complicació de la vida, malgrat i disposar de tants estimables auxiliars mecànics, ha esdevingut una cosa veritablement atüadora. Les necessitats noves roben el temps a les necessitats naturals amb conseqüències fatalíssimes. Els ulls, el cor, els queixals i l'estómac en són les víctimes indefectibles. Trobar una persona que als 30 anys no estigui tarada d'un d'aquests quatre òrgans fisiològics constitueix una raresa. I per si això no fos encara poca pena, la multiplicació dels metges, de carn i d'ossos com la resta dels mortals, seria més que sobrada raó per amargar-nos la vida.

Un home d'ocupacions corrents i una mica amic de saber el què passa pel món, no es basta a ell mateix. El taxi i el carnet de notes se li fan imprescindibles. Malgrat i això, encara arriben sempre retardats.

Aquestes i altres consideracions intranscendents em feia, fa pocs dies, amb ocasió de trobar-me a la plaça de la Universitat, frec a frec de les nou del matí. Es l'hora de totes les angúnies. Els rellotges corren a la desesperada per un errat efecte d'apreciació que ens ho fa veure així. Si fos possible que els nostres cors es torressin taronges, fariem la gran taronjada de l'amargor ciutadana en els precisos cinc minuts terribles que precedeixen les nou del matí.

Volades d'estudiants, amb la sòn i la mandra arrapades als ulls, entren a la Universitat amb una cara de pomes agres que fa feredat; les noies, totes empolainades, amb l'esmorzar a la boca i els llavis vivament acarminats, fan via vers la botiga on necessitaran mitja hora per tal de posar-se una mica a tò; passa un modest empleat municipal, amb la cara feta un sang i fetge, tota sagnanta i irritada per la pressa que ha tingut d'afaitar-se; llampant com un coet, s'esquifilla per entre la multitud, obrint-se pas amb un joc de colzes atlètic, que fa mitja por un mig dependent conreador de l'esport; així va desfilar una part de la menestralia que gairebé no pot menjar.

Els tramvies i els autòmibus porten l'altra part: dependents de Banca, solters, mig ensonyats als quals revifa i tonifica l'aire matinal amb una besada agradable; encarregats que poden anar al cafè de nit i fumar ja a primera hora un cigar de trenta, que en arribar al despatx els distingeix dels subordinats; mecanògrafs de cases bones, que poden fer cinc minuts tard sense por a res, i els corredors de comerç matiners que saben bé l'ofici i que aspiren a deixar-lo amb l'esperança de posar la botigueta a la barriada.

En arribant a la plaça de Catalunya, els qui segueixen per aquella direcció, no poden sostrair-se a mirar de nou el rellotge. I aquí sí que tots els cucs de la intranquil·litat els atien. De tres o quatre rellotges no n'hi ha cap que marqui el mateix minut. En quin poden posar més fe? Aquest és el problema que origina mal de cor. Mentre una de les rodones diu implacablement que falten tres minuts per les nou, l'altra no en concedeix més que un; i una tercera marca l'hora crítica del començament de la jornada.

¡Ai, Mare de Déu! ¡Ja estic perduda! ¡Avui em donen la lluna! ¡Demà faré de propietari! Exclamacions com aquestes n'oiem a desdir. Tothom és víctima de la por. Les cares s'estiren com una coca de Sant Joan.

Aquests cinc minuts són de lo més amarg de la vida. I cada dia succeeix el mateix, sense que es caigui en la solució que tots tenim a mà.

—Els llençols haurien d'ésser catalogats entre els enemics de l'home,—hi ha qui exclama amb posat seriós dins del tramvia.

I un vellet, qui s'allita cada vespre a les nou, respon amb un somri de suficiència, mig amable i mig escèptic: —Perdoneu, jove; això que acabeu de dir no és pas cert; jo trobo que els llençols han fet sempre olor de salut. Vós, però, sou massa jove per entendre-ho.

J. SOLER JANER

De Nit i de Dia

■ Fuga cartel·lística

No hi val la prohibició municipal. El concessionari de parets que el Reglament autoritza a ésser embrutades amb paper imprès, calla. Fa l'orni perquè són els amos—els partits polítics—que prescindeixen galantment de la interdicció.

I les parets escaduceres floreixen de cartells llampants i violats. Eleccions! Paraula màgica que ens retorna una primavera que no coneixiem de fa vuit anys. Fenomen exòtic per a molts que no l'havien vist mai.

Cartells! Cartells! Grocs, blancs, vermells, quatre barres roents, de gairell, de dret, horitzontals. Florida d'esperança. Cartells. Porten el regust d'una relíquia perduda i retrobada, pels vells; el prestigi d'una joguina nova de trinxa, pels joves.

Quina emoció pel candidat neòfit veure's el nom olorant de tinta fresca, a les cantonades! Il·lusió ascendent a la glòria que pot aconseguir-se. Esser! Arribar!

Quina suggestió, també, per a l'elector "junior" que es sap sol·licitat per l'abigarrada coloraina impresa. Cadascun dels cartells li reclama el vot. El "seu vot". I el "junior" elector percep l'esgarripança d'una alta responsabilitat ciutadana inconeguda fins ara. El "seu" vot pot ésser decisiu pel triomf dels uns o dels altres. Més modestament, això també és «è ser».

Cartells electorals! Banderes d'enroament! Florida inconeguda! Florida retrobada! Que el fruit que donareu sigui fecund per a la ciutat!

■ Carrillons

Podríem excusar al senyor Milà i Camps. Perdó!! comte de Montseny, per la mà generosament foradada amb què volgué enriquir, a la seva manera, el nostre Palau de la Generalitat. Hi ha persones, i el senyor Milà n'és una, a les quals no se'ls pot exigir la sensibilitat necessària per a respectar amb amor i veneració certes coses i determinats monuments que porten l'empremta racial.

Passaríem per la vaixela, el fanal portat en avió; passaríem—ulls clucs naturalment—, pel Saló de Sant Jordi, pels escuts comtals i tantes i tantes altres genialitats que costaren un sentit.

Totes aquelles coses tenen, entre molts inconvenients, un avantatge:

que són silencioses i no us molesten si no hi penseu o no aneu a contemplar-les.

Però hi ha una innovació que jo particularment no perdono al senyor comte del Montseny, i és el "carrillón" que va fer instal·lar al rellotge de la Casa. No cal dir que si tenim la més lleugera sensibilitat musical, cal que ens tapem les orelles quan s'engega. Si nos fos que fins la marxa reial espanyola hi ha estat executada—com hi escau el mot!—, es podria malpensar que el climatèric "carrillón" fou ideat maquiavèlicament per a fer-nos indesitjables les belles cançons populars de la terra.

Però el mal pitjor és que el senyor Comte del Montseny ha tingut imitadors, i avui Barcelona sofreix un "surmenage" de "carrillons" que fa extraordinàriament difícil la circulació per les vies centrals als ciutadans d'oides normals. Res no diria dels que es limiten a modestes tocatres intranscendents; però n'hi ha d'altres que s'embranchen en la interpretació de cançons folklòriques amb un zel destructor superior al dels iniciadors de la malura.

Creo que els propietaris d'aquests atuell de tocar campanes els instal·laren amb la lloable intenció de contribuir al millorament urbanístic de la ciutat. Però, desafortunats com són la majoria de "carrillons" que repiquen a Barcelona, seria una mida profilàctica fer-los emmudir fins que es posin a to.

Els pacients barcelonins potser ens resignaríem al sacrifici. Però cal pensar en la greu responsabilitat que tocaria a la ciutat si, com espera amb el seu fecund optimisme l'amic Regàs, la Conferència del Desarmament es celebra a Barcelona.

La Conferència necessitarà molta harmonia; si acostumem els il·lustres prohoms internacionals a l'ambient inharmonic dels nostres "carrillons", exposarem la Conferència a un fracàs.

ELADI MALLOL

Llegiu les Narracions
exquisides de Víctor
Català

CONTRALLUMS

CAMISERIES

DEULOFEU

Plaça Sant Jaume, 3 — Call, 30 — Rambla de les Flors, 4
Telef. 19.873 — Telef. 19.657

CORBATES ALTA FANTASIA - PAIAMES - MITJONS
BARNUÇOS - GÈNERES DE PUNT ETC. ETC.

INMENS ASSORTIT EN CAMISES, DE CONFECCIÓ
INMILLORABLE

GRAN VARIETAT D'ARTICLES PER A CAMISES
A MIDA

Aquesta casa presenta el millor assortit de sedes a preus
extremadament reduïts

HORITZONS INTERNACIONALS

La presó de dones de Marianostra

Una tasca poc cuidada

Si és digne d'estudi la política dels pobles per tal d'ajudar a conèixer les característiques dels mateixos, i per l'estímul i reflexions que en profit del nostre propi país puguin suggerir-nos, hi ha aspectes administratius tan convenients d'esmentar, i d'una valor més pregonera per a l'exacta definició d'aquell poble.

La cultura d'un país no pot medir-se pel progrés de la seva màquina burocràtica, ni per la situació de les seves finances, per bé que puguin aquestes ajudar-la; i en canvi, la precisen amb certesa i justícia el desenvolupament de les institucions d'ensenyament, d'higiene i fins correctives amb la maduresa assolida en llur normal endegament.

Les institucions penals o correctives, preocupen avui seriosament les persones cultes i els països avançats, reorganitzant-se els serveis complementaris d'aquelles funcions, amb orientació de reivindicar per a la societat els homes malmesos per la delinqüència. La presó o el presidi no són esguardats com a llocs únicament de càstic i d'isolament, sinó com a veritables laboratoris experimentals, on deuen posar-se en joc totes les reaccions físiques i morals possibles per a rehabilitar l'home caigut, i fer apte per a la societat el perillós i pervers, dels quals hàbits han estat recollits en un ambient anti-social i anti-jurídic.

No és el moment ni el lloc oportú per a encetar un tema tan transcendental com el de la delinqüència, però si és bo que assenyalem com precisa a Catalunya la selecció d'homes dedicats al conreu penitenciari, no fent d'això una cosa negligible, ni molt menys abandonada a l'Estat que

neral recorda més els edificis escolars de la vella Anglaterra que no pas una presó.

A l'interior, no obstant, la il·lusió és fon, ja que no ens trobem en un castell, palau, o escola, sinó en un establiment administratiu de l'últim model i ben equipat, però no mancat d'una certa fredor. Els llargs passadissos, perfectament nets, estan limitats per grans parets d'un blanc estrident, fixat al ripolin, i el paviment és de mosaic o linoleum. Un silenci impressionant hi regna, i la troballa d'una germana de Sant Vicents de Paül amb la seva alada toca, podria fer-nos considerar el lloc com un hospital.

El certament no deixa d'ésser un hospital, tota vegada que s'hi fan guariments però morals!

Es amb aquesta trajectòria que es porta a cap l'activitat dels dirigents de la presó de Marianostra, i heu-vos ací el perquè ells l'han volguda clara, neta, desproveïda de tot aspecte repulsiu, àdhuc acollidora, per bé que, en tractar-se d'una presó, aquest qualificatiu sembla comportar un xic d'ironia.

Un cop hi són conduïdes les recloses, i així que s'han acomplert les formalitats administratives d'inscripció i dipòsit dels objectes de valor, se les fa passar per un examen a fi de donar-se compte de llur grau d'instrucció. Són tot seguit repartides en diferents seccions: les analfabetes, les quasi analfabetes (les que no saben escriure, o llegeixen imperfectament) i les altres. A cada una de les seccions correspon un programa d'ensenyament especial, ja que la diada de treball comporta una hora de treball intel·lectual. La finalitat és la de facilitar a totes les recloses una sòlida instrucció primària, cosa que s'aconse-

Després d'un mes de conviure-hi, van repartides les empresonades segons llur conducta, en diverses divisions, per a les quals varia la severitat del reglament així com la confiança que se'ls hi posa. Les detingudes de la primera divisió porten vestits nous, els de la darrera vestits usats, per bé que nets. Les que porten a la mànega un braçal o en el cos una cinta de co-

Les recloses pujant al refectori

lor, tenen dret a un berenar, i els és permès, a l'hora d'esbargiment, abandonar el pati comú i cuidar les plantes i flors del jardí.

Totes, sense excepció, poden freqüentar la biblioteca ampla i ben nodrida, on troben, al costat de llibres tècnics per a llurs oficis, les millors obres literàries i un bon assortit de noveles. I per a totes, feta excepció de les particularment indisciplinades, es donen concerts musicals diverses vegades a l'any. Les pràctiques religioses completen l'educació moral.

Finalment—i aquesta és una mida ben interessant, per bé que desconeguda als presidis d'Espanya—cada empresonada té la seva cambra; d'aquesta manera se suprimeix la promiscuitat del dormitori col·lectiu que en totes les presons d'homes i de dones fa per si sola fracassar totes les temptatives de redreçament moral.

Cal afegir que el presidi té també una "nursery" on són acollides les criatures nascudes durant l'empresonament de la mare, detall que fixarà la previsió a què s'ha arribat a la presó de Marianostra.

Ja sabem per experiència que molts es giraran d'esquena a aquest quadre dient: qui creu en la rehabilitació dels delinqüents? o, per què calen tantes atencions? Nosaltres però, confiem que no seran llegidors nostres els esmentats, i que, ben al contrari, s'estimarà el model presentat amb desig de veure'l reproduït ben aviat a Catalunya.

FRANCESC ALENTORN

Pancartes a Bombai ridiculitzant el comerç britànic

POSTALS DEL MON

El cigar i la cervesa

La mort fulminant de l'ex-canceller alemany Hermann Müller, ha fet actual una frase de Bebel, el líder del partit social-demòcrata: "A Alemanya els homes d'Estat moren joves o fracassen."

Müller, en efecte, sols tenia cinquanta cinc anys; i els diaris de l'Imperi recorden les paraules de Bebel i uneixen el nom de l'ex-canceller al de Gustau Stresemann retraient, també, la seva mort prematura.

Fa un any que Müller anava d'una clínica a l'altra, després d'haver sofert tres greus operacions quirúrgiques. Un cranc al fetge l'ha dut a la tomba. La causa de la malaltia, ha estat la desmesurada afició de Müller a la cervesa.

Un cranc a la gorja i una malaltia cardíaca ocasionaren el decés del doctor Stresemann, fumador empedreït; els cigars que fumava l'un darrera l'altre, menaren l'il·lustre ministre d'Afers Estrangers a les tràgiques malesures.

Davant de fets tan lamentables, el poble alemany ha somrigut satisfet pel gest del canceller Brüning, suprimint la cervesa i els cigars mentre tingui al seu càrrec el govern de l'Imperi.

Cognoms a mida

L'europeització de Turquia porta aparellada una bona quantitat de menuts problemes a resoldre.

L'establiment de censos de població, que fins fa poc era molt negligit, ocupa ara a l'administració turca. I la preocupa doblement perquè no sols s'ha d'ensinistrar una població no habituada als trenca-colls de les fulles d'empadronament, sinó perquè li planteja un altre conflicte.

Com la majoria dels pobles orientals, els turcs no usen cognoms; porten simplement el nom patronímic. El que passa és que hi ha poca inventiva, i es multipliquen els mateixos noms. Segons sembla, hi ha prop d'un milió de turcs que es diuen Mohamet Ali i gairebé un nombre igual de Ali Bey. Com és fàcil de comprendre, això produeix en el cens un veritable galimaties; a l'ensens que moltes molèsties i malentesos, doncs s'ha donat el cas

de perseguir-se un Mohamet Ali malfactor i anar a la presó un homònim innocent.

El Gazi vol posar ordre a la qüestió i ha presentat a l'Assemblea nacional un projecte de llei que farà obligatori per a tot ciutadà turc l'escollir i usar un cognom al seu gust i mida.

Feliços turcs!, diran els nostres conciutadans que s'anomenen Morral, Burro, i altres cognoms d'una escaciença igual.

A la U. R. S. S. com arreu...

A la U. R. S. S.—com a la resta del món—la inconseqüència té un lloc honorable en les costums i en la premsa. S'alcen i s'enderroquen prestigis a la màxima volubilitat.

Amb un any de diferència vegeu com tracta la premsa soviètica al mateix home:

1930.—Es festeja els seixanta anys de Riazonov, director de l'Institut Marx-Engels: "el nostre vell combatent revolucionari"; "el més conegut entre els savis marxistes de la nostra època"; "ha retut a la causa de la revolució proletària serveis admirables que estan en el cor i en la ment de tots els comunistes"; "el proletariat internacional espera que el company Riazonov podrà continuar prenent una part activa i per llargs anys encara a les recerques científiques de la ciència marxista".

1931.—Procés dels menxevics a Moscou: Riazonov és acusat d'estar en relacions amb el comitè central dels menxevics a Berlín. I "el més conegut entre els savis marxistes de la nostra època" es converteix per a la premsa de la U. R. S. S. en "Riazonov el traïdor". Ja no és més que "un dilettant talmúdic del marxisme. No s'adherí al partit comunista fins en veure la revolució triomfant"; "ha combatut Lenin amb la màxima energia"; "ha convertit l'Institut en un asil dels menxevics"; "ha renegat per a sempre als curts períodes de la seva vida política la qual ha estat barrejada circumstancialment al moviment alliberador del proletariat".

Vegeu com l'or pur comunista en un any, per l'alquímia iconoclasta de la premsa soviètica, s'és tornat en vil plom socialista de la pitjor qualitat.

Les visites sota una vigilància benevolent

controla el nostre viure, perquè el plet és d'ordre social, moral i fins patriòtic amb l'abast obligat de cooperació ciutadana.

Per promoure aquest afany no hi ha res com l'exemple, i heu-vos ací la motivació d'aquestes notes humils sobre un model del tipus moderníssim de presons.

Una institució ben reeixida

Marianostra és una petita localitat hongaresa al nord del país, prop de la frontera txecoslovaca, en una ampla vall encimbellada per les darreres carenes dels Cárpat, amb poc brogit al seu voltant, puix que la vall està emplaçada fora dels grans camins. El lloc està adequat meravellosament per a la institució, ja que les delinqüents són lluny del món, i predisposades a la meditació i recolliment profitosos.

La presó de Marianostra pot ésser qualificada de presó sense grans parets ni barreres. Està construïda al bell mig d'un parc formós, voltada d'arbres i jardins. L'entrada sembla la d'una casa senyorial i l'aspecte ge-

gueix sempre amb poques excepcions.

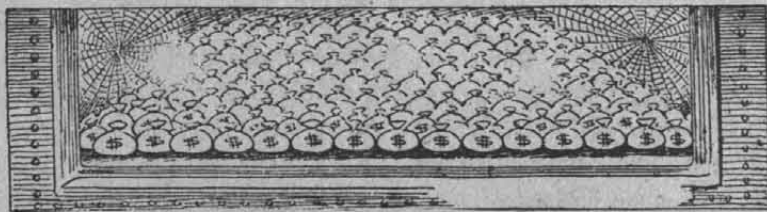
Per a les més avançades, les germanes més instruïdes s'encarreguen de petites conferències, la finalitat de les quals és ensens que instruir-les, aixecar llur esperit i donar-les un concepte menys barroer i brutal de la vida. Es precis remarcar que un vuitanta per cent de les detingudes—al voltant d'unes quatre centes que n'hi ha en l'actualitat—sofreixen condemna per homicidi.

El treball manual hi té, naturalment, un gran lloc. Repartides en tallers espaiosos, i on durant el dia, l'aire i la llum hi entren per grans finestres, i en les vetllades de l'hivern hi ha instal·lada una excel·lent il·luminació, porten a cap les empresonades treballs de costura, de brodats, confecció de flors artificials i d'altres. Les que no coneixen cap ofici, segueixen al començament cursos d'aprenentatge, ja que no es tracta solament d'ocupar-les o de fer-los-hi un ajut per a quan surtin, sinó de facilitar-los-hi un ofici que els permeti, a la sortida del presidi, viure honorablement i tenir per damunt de tot l'hàbit i el gust del treball.

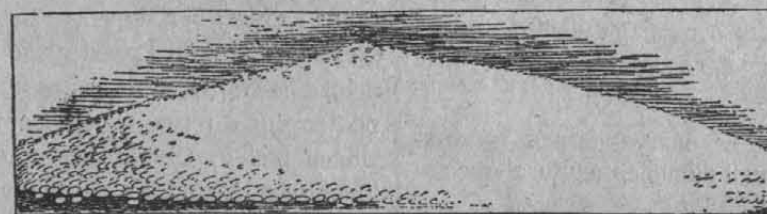
ENIGMA ECONÒMIC

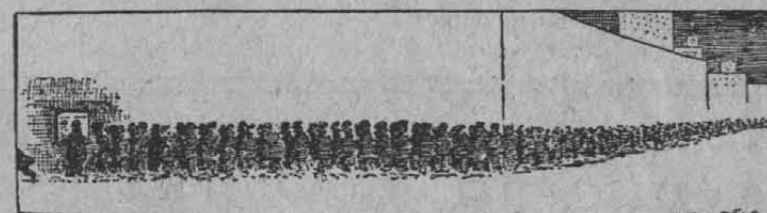
Els graners curulls

+ els dipòsits de banca

+ les muntanyes de queviures

= multituds sense feina.

(Mantoba Free Press, Canadà)

LES LLETRES

La irradiació cultural de Montserrat

Montserrat, la nostra muntanya sagrada, no es limita pas, tan sols, a ésser el fogar i el Santuari de la fe de Catalunya. No es limita a ésser un centre de devoció, encara que ja fos prou, sinó que complementa la seva tasca monàstica i les seves funcions litúrgiques — aromades amb el pur gregorianisme de la seva Escolania incomparable — amb la formidable obra

d'expansió cultural, que duu a terme d'una fàisó assenyada, metòdica, constant.

D'ençà de l'adveniment al sol abacial del P. Dom Antoni M. Marçet, que les coses del Monestir de Montserrat han pres una volada ampla, d'extensos horitzonts, tal com pertoca a la brillant història del gran cenobi benedictí...

Antigament, Montserrat, com altres convents d'anomenada — de Catalunya i de fora Catalunya —, tenia un "Scriptorium" en el qual, els seus copistes, feien exercicis de paciència transcrivint, i els iniciadors i il·luminadors llurs produïen aquelles filigranes d'art, que són avui l'admiració dels entesos i la cobejança dels bibliòfils assegats. Algunes de les obres eixides de l'"Scriptorium" de Montserrat havien tingut l'alta destinació de servir de presentalla a les Reines de la nostra terra, i s'havien considerat com a models caligràfics i miniats.

A l'any 1499 deixava d'existir l'"Scriptorium", que tan belles obres havia produït, i cedia el lloc lliure a la introducció de la impremta. El mes de desembre de 1498 havia estat contractat mestre Joan Luschner, el qual tirava, el dia 16 d'abril de l'any 1499, el colofó del primer incunable montserratí.

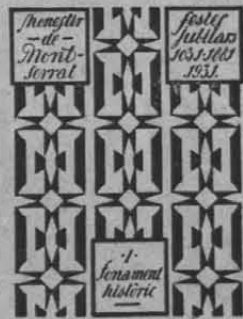
L'any 1518 entrava a Montserrat un impressor famós: mestre Rosenbach, la competència i habilitat del qual, quedaren ben paleses en les obres que eixiren de les seves mans.

Quatre segles més tard de la data en què Rosenbach assumí la direcció dels tallers benedictins d'impremta, es reinstauraven a Montserrat les arts gràfiques.

L'any 1918 marca, doncs, el principi d'aquell moviment cultural que assenyalàvem: assenyat, metòdic, constant. Sota la direcció tècnica del malaguanyat exegeta P. Dom Salvador Obiols, començaren les modernes

premses montserratines a estampar plecs, que passaven al taller de rel·ligat del mateix Monestir, per a sortir bells i austers volums quant al seu aspecte material, i cultes i nombrosos estudis místics prehistòrics, bíblics, paleogràfics, musicals, quant al seu aspecte espiritual.

D'aleshores ençà — i més tard sota la direcció del P. Dom Domènec Junqué, traspasat a pocs dies de diferència del P. Obiols les darreries de l'any passat — les premses de Montserrat han estampat 38 volums, alguns d'ells tan seriosos, en tots els aspectes, com els cinc volums de la magna "Biblia de Montserrat" (amb un volum d'il·lustracions, magnífiques, tirades a Austria i degudes a la màquina fotogràfica del P. Dom Domènec Junqué); set volums de l'"Analecta Montserratina"; 2 volums de "Catalònia Monàstica"; nou volums de la "Biblioteca Monàstica"; cinc dels "Místics de Montserrat" i cinc de les Publicacions "Biblia de Montserrat". I, fora d'aquestes obres serioses, que van continuant, cal assenyalar la "Introducció a la Paleografia Gregoriana", pel gran gregorianista Dom Gregori M. Sunyol; la "Prehistòria de Montserrat", per Josep Coromines i Dom Bada Espona; el poema històric-descriptiu "Sàxia", escrit en llaf per Dom Antoni Brenach (segle XVI) traduït pulcrament per Dom Antoni Ramon i Arrufat; "La Orden Benedictina", resum històric per Dom Antoni Ramon i Arrufat, i la novíssima "Història de Montserrat" — llibre de 410 planes de text, eixit amb motiu de l'Any jubilar del Santuari — que ve a desfer moltes llegendes seculars i a fer resplendir la veritat per damunt de tota fantasia, per poètica i ben intencionada que sigui.

Aquesta ràpida enumeració pot donar una idea, ben pàlida, és clar, de la formidable empena cultural de Montserrat i dels seus monjos. L'orgull, però, de tota aquesta bibliografia és, per a Montserrat i per a Catalunya, la ciciòpea empresa d'incorporar la Bíblia al català, ben traduïda, ben comentada, ben anotada; i també composta a mà amb bells tipus llatins, hebreus i grecs; ben impresa i ben rel·ligada, d'un tamany i presentació reglament austers. Una obra que solament podien dur a terme ciclops com el P. Ubach i el P. Obiols, aquest darrer, jove i jove, encara ara plorat vivament al Montsalvat de la llegenda de Wagner.

ATIC

Traduccions

He fet un recompte dels llibres editats dañerament en català, i he pogut comprovar la desproporció considerable que hi ha entre la producció original i les traduccions. De cada cinc llibres que surten de premsa, quatre corresponen a traduccions d'obres estrangeres i un de sol és obra original d'autor indígena.

La incorporació a la nostra literatura de les produccions literàries d'una valor mundial, és un esforç que cal agrair a les nombroses editorials que fecunden econòmicament la indústria del llibre català. Potser fóra desitjable una major unitat de criteri, una selecció més depurada. No res menys, l'esforç hi és, i té un veritable sentit de mecenatge cultural que no seria elegant ni just de blasmar, encara que les llacunes i desviacions siguin nombroses i ben de doldre.

Però, al marge de la comprovació esmentada, fóra força interessant fer-hi unes acotacions.

Quina és la causa d'aquesta minva de producció literària autènticament catalana?

Fóra pueril intentar una resposta simplista i única a la pregunta.

La defallença ve després d'un període de superabundància densíssima. Potser és aquí on rau el motiu principal de l'estancament. L'esforç realitzat fou excessiu probablement. No corresponia a les possibilitats de la cultura general del nostre poble que estava i està encara en gestació. El temps perdut en aquest ordre de coses no es recupera pas empenyent les etapes, sinó amb tenacitat i constància que comporten un espai de temps, més llarg que curt.

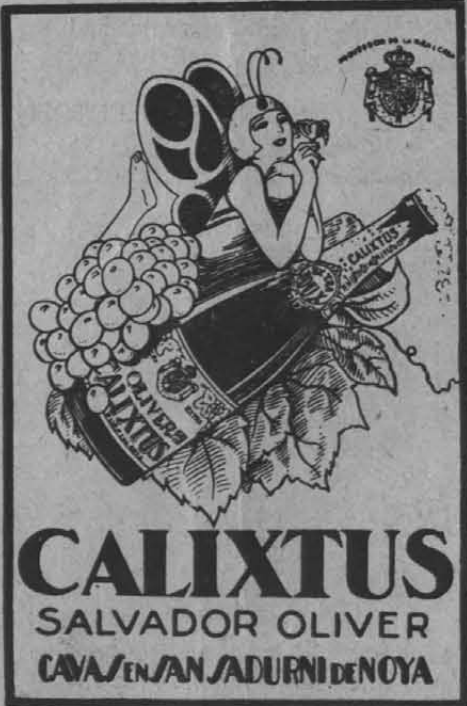
Els lectors minyaren afrets per altres activitats públiques, potser es trencà la corda de l'esforç col·lectiu vivint molt temps per a assolir cada dia una performança milloir. La desviació cap a la política activa, marcava segurament un alliberament inconfessat. L'esgotament era manifest.

Les edicions quedaven oblidades a les llibreries sense compradors actius com suara. Els nostres escriptors que seguien el públic en l'empenta ascensional, relentiren també; l'excés de producció comportava una davallada en la qualitat.

I ha vingut l'actual etapa de predomini d'obres traduïdes. Els literats han acceptat el fet com un descans; encara que llur personalitat quedi en segon terme, l'esforç és menor.

Cal, però, no abandonar el camí, sinó reprendre'l. No pas amb tuga esgotadora com abans; però amb passa constant i ferma. Més que avançar de pressa, li cal a la nostra literatura anar endavant en un esforç po derat, però segur.

ELADI MALLOL

DEL NATURAL

Un diumenge a Londres

Diumenge passat m'ensopia a casa i vaig sortir. A la parada de l'autobus vaig haver d'esperar mitja hora. El servei és tan reduït els diumenges que són comptats els vehicles que circulen. El descans dominical és aquí una realitat.

Camí de la City el "Bus" corre sense entrebancs. El tràfic dels altres dies no existeix. Sembla una ciutat morta o endormiscada. Els temples, però, tenen llurs portes obertes de bat a bat esperant els fidels. Grans cartells a les parets exteriors anuncien les funcions i el nom del predicador. De moltes cases surt el so rogallós d'un fonògraf o la veu estrafeta de la ràdio.

Alguns teatres i cinemes tenen les portes obertes, però s'hi nota la calma i no hi ha cua a les taquilles. Mentre es discuteix al Parlament la legalitat d'obrir o de no obrir als diumenges aquests llocs d'esbarjo, mentre els diaris publiquen llargs articles en pro i en contra i els predicadors en parlen des del púlpit i oradors improvisats en fan el tema de llurs discursos des de les tribunes naturals a Hyde Park, uns empresaris ambiciosos s'avencen a la resolució dels legisladors i no fan, però, cap bon negoci.

El Tàmesis, la gran artèria, el cor de Londres. Avui és completament desert. Ni un vaixell, ni un canot, ni una barca. Uns ocells, deuen ésser gavines, són els únics éssers vius que oïrem; i les aigües calmoses, endormiscades, van camí de la mar, contentes de no portar el pes de les naus que avui reposen. Les aigües són silencioses i magnyagues en lliscar pausadament sota el pont de pedra.

El Parlament recata senyoríol aixeca al cel la seva bella torre com un dit de pedra i al seu costat, una mica més endarrera, com avergonyida de la seva profanació per haver bandejat les imatges dels Sants i haver-les substituït amb les estàtues de reis escandalosos i generals sanguinaris, Westminster Abbey, el formós temple gòtic que guarda tants records carissims al poble anglès. El soldat desconegut hi reposa en una tomba humil davant dels sumptuosos monuments dedicats a homes consagrats per la fama.

En tornar a una recolzada un grup de gent fent rodona. El so agut d'un cornet i el soroll ingrat d'uns platets i un bombo tocats barroerament a Barcelona hi hauria endevinat una orquestra de ceguets. L'escena em crida l'atenció i deixo l'autobús. M'hi apropo. El quadre és d'un tipisme extraor-

dinari. Es una nota de color altament interessant en la quietud d'aquell diumenge a la tarda i en la solitud d'aquell carrer de la City, amb el marc d'unes cases negres, d'un cel de plom i d'un paviment negre d'asfalt.

Una orquestra estrafolària o una caricatura de banda de música. Dos cornetins, uns platets, un bombo i una mena de flautí. Tot indica que no són pas professionals, malgrat d'anar uniformats. Quatre dones canten i pregunten mentre els músics toquen.

També elles van uniformades. La més jove dirigeix. Es rossa, té els ulls blaus i un posat d'innocència. En parar la música, un himne amb molt soroll de llautina, la directora lleigeix uns versets de l'Evangeli. Els curiosos que volten l'original colla, escoltem amb atenció. Compren que la lliçó va per nosaltres.

A uns metres, a unes yards, dirien els anglesos, un policia alt i gros, amb cara de bonhomia, s'ho contempla sense donar importància a l'escena. Està recolzat a una paret. Avui la feina no l'apressa.

Els policies anglesos tenen fama d'ésser bonics persones, seriosos i servicials. Ell satisfarà la meua natural curiositat.

—Son de la "Salvation Army"—em diu—. Es una associació de caràcter religiós-social que es proposa regenerar el nostre poble. Ja ho diu el seu nom "exèrcit de salvació". Això que ara fan és un acte de propaganda religiosa. Trobarieu escamots com aquests a molts indrets de Londres. Compten els afiliats per centenars de milers — continua l'amable policia — i és innegable la seva influència especialment entre les classes populars. Fixeu-vos en què tots, homes i dones, porten la inscripció "Salvation Army".

—Mercès, mercès, bon policia. Sou molt amable. Agrair a la vostra informació.

De totes maneres, si els meus companys de Barcelona fossin amb mi, riuriem de bona gana escoltant aquesta música estrident i contemplant la seriositat i tivantor d'aquestes propagandistes d'unes idees protestants. Ara com ara, l'únic que puc fer és riure interiorment. Si esclafés la forta riallada que tinc a flor de llavi em prendrien per boig o l'amable policia m'imposaria una multa capaç de fer-me passar per una llarga temporada les ganes de riure.

ENRIC SANTANDREU

Londres, març de 1931.

Crítica de Llibres

"El senyor Rector d'Ozeron" de Francis Jammes. — Traducció de Josep F. Ràfols.

La "Biblioteca Horitzons" ha fet un gran bé a las nostres lletres, anostrant un llibre tan deliciós, com la novel·la del poeta bearnés de que ací ens ocupem.

Una copiosa literatura, pastada amb el fang de totes les misèries i emmetzinada amb les idees més revoltants, és servida, amb constància lamentable, als amants del llibre català. La seva influència és cosa que mereeix comentaris dolorosos, sobretot, en relació amb la fallida moral de les nostres joventuts. El clam de la litúrgia catòlica: Amunt els cors! és, avui dia, a la nostra terra, d'una necessitat indiscutible. S'ha donat al lirisme un sentit pejoratiu i la poesia es considera, gairebé, com patrimoni de gent anticuada i carrinclona. Les afeccions s'arrossegueu pels baixos fons, recullint-ne totes les sutures i malvestats. En moments aixís, un llibre com el de Francis Jammes és una cosa providencial. Pot retornar la vista del món espiritual als que en mal hora la perde-

ren, pot donar-la a molts orbes de naixença.

La superabundància lírica, la aparent irrealitat, és el descobriment, per a molts, d'una terra de promissió que no és pas del regne de la fantasia i a la que és possible d'arribar, com Huysmans, posem per cas, a través les etapes tan bellament descrites en el seu "En route".

Els personatges de Francis Jammes hi viuen. No són tots perfectes ni admirables, però en llurs vides l'animalitat no compta més que com un ròssec que impideix l'esperit d'elevar-se brunzent. És una concepció de les vides, antitètica a la de Freud. Les passions juguen el seu cabdal paper en la vida dels protagonistes, però llurs arrels arriben a l'ànima, no s'afuen en l'instint.

Un llibre com aquest no podia tenir més idoni i millor traductor que Josep F. Ràfols, esperit selecte, temperament delicadíssim, gran coneixedor de Francis Jammes. La versió, acuradíssima, no resta pas a la novel·la, ben al contrari, cap dels seus encants. "El senyor Rector d'Ozeron" és un llibre que es saboreja com una fruita sucosa, dolça i perfumada.

J. B.

GRAVATS

COLL I SALIETI

ARCHS, 7 — TELEFON 18664

EL CINEMA

Una documental argumentada

«La tempesta al Mont-Blanc»

Producció alemanya, realitzada pel doctor Arnold Frank. Un argument amable serveix de pretext per a presentar una sèrie de fotografies i escenes alpines que fan botar d'entusiasme en llurs seients els nostres entusiastes de l'esquí.

Aquesta pel·lícula no és l'obra de la càmera que va a la recerca de l'objecte i que, un cop trobat, el volta i l'assetja per tots cantons, establint-se entre ell i ella una corrent passional, i n'extreu els seus mil aspectes desconeguts, sinó que és el fruit de l'acció de la càmera que es manté impassible i registra fredament i amb una precisió mecànica—sense deformitats—les imatges que se succeeixen davant l'objectiu. La neu i les congestes i els núvols que veiem en aquesta pel·lícula són els mateixos que veurien uns ulls qualsevols. Pocs valors nous prenen a la pantalla.

Tanmateix el doctor Arnold Frank ens fa en aquest film, un servei inapreciable. Potser indeliberadament, posa en contrast, en un pla de lícita comparació, la naturalesa i l'art, això és, la naturalesa i l'obra de l'home i —alegrem-nos-en!—d'aquesta contraposició, surt victoriosa la darrera. La matèria precisa i controlada del monoplà i de l'equatorial queda —fotogènicament— en un pla infinitament superior a la matèria primària de la naturalesa. Les escenes a l'interior de la cúpula de l'observatori tenen una emoció i una grandesa que ultrapassen les de la tempesta. El ronc del motor de la cúpula giratòria impressiona més vivament que els xiulets del vent descordat.

Com s'ha mig indicat al començament, la pel·lícula ens ofereix una sèrie de fotografies d'una netedat i d'una precisió com sols poden donar-nos els alemanys. Cal remarcar d'una manera singularíssima les vistes del cel estelat, una de les visions més belles que ens ha ofert el cinema.

La sonoritat queda justa i ponderada. La veu de la protagonista sona agradablement en mig de les congestes. L'eco ajuda a produir bons efectes sonors. Es sols per aquest camí que el so en el cinema pot arribar a ésser imprescindible.

ESSENCIA DE REVETLLA

Giménez Caballero ha fet una pròvatura en el cinema—no sabem si ha estat la primera i esperem que no se'n la darrera—que no li ha sortit pas del tot malament. Els suburbis de Madrid, amb tota llur pobrissalla,

llurs tipus pintorescs i llurs atraccions barates, li han proporcionat un tema ben fàcil que "Gecé" ha espremut fins les darreres gotes i amb elles ens ha servit un "cok-tail" un xic insípid. Malgrat els seus intents d'evasió, el film és manté massa fidel a la realitat i acaba per encomanar-se la vulgaritat d'aquesta.

NEGATIU

Evadim-nos, heus ací la solució. Si ho féssim, si ens sabéssim sostreure a l'estat de coses que hem anat creant a l'entorn nostre amb el nom de "normalitat", podríem viure continuament en un món angèlic. Em sembla que no està reservada a la nostra generació la generalització d'aquesta facultat.

L'objecte més insignificant del món, només que el capgirem, pren als nostres ulls, en esguardar-lo en la seva posició inusual, un valor insospitat i ens serveix de referència i de punt de partida per internar-nos en un món de meravella. En el film de Giménez Caballero, per exemple, una senzilla escena invertida ens produeix la impressió més viva de tota la sessió.

Eugeni Deslav ens presenta la llum negra, més ben dit, la llum negativa, en un assaig interessant. Veritablement, com ell indica, res pot dir-se encara d'això, ni establir cap regla sobre aquesta cinematografia, car representa un espectacle nou per a la nostra sensibilitat i un tema nou a aprofundir. Els assaigs coneguts fins ara ens situen davant un món angèlic, gairebé inexplorat i en el qual hi hem de trobar motius inèdits de delectament per a la nostra sensibilitat.

No cal donar al film d'Eugeni Deslav més valor del que pot assignar-se a una peça d'estudi, com tampoc hem de mostrar-nos exigents. Podríem assenyalar, tanmateix, la grisor que domina en la majoria de les escenes, cosa que resta al film vivacitat i agudeses.

Més, esperem. Coses sorprenents hem de veure.

NAPOLEO I

Ens sembla recordar aquest film de quan érem menuts, com també la impressió que aleshores ens degué causar. Ara, en tornar a passar davant els nostres ulls veiem que la nostra puerilitat infantil fou ben servida aleshores. Malgrat els anys que han passat, comprenem perfectament l'entusiasme que en els seus temps hagué de pro-

duir. Deixant de banda l'actuació del pobre monstre que interpreta Bonaparte, trobem escenes absolutament reeixides i en el moviment dels personatges i la multitud (?) s'endevina fàcilment la mà de tot un director.

TOM SAWYER

NOTES

El senyor Charlot

El pas triomfal de Charles Chaplin, el còmic cinematogràfic pur, pels països d'Europa, deixa darrera seu una ampla estel·la d'anècdotes.

La setmana passada Chaplin s'escaigué a París. Briand donà al seu honor una recepció al Quai d'Orsay.

El ministre esperava al seu hoste, amb el qual no es coneixien encara, al gran despatx d'honor del ministeri.

En arribar Chaplin a l'avantsala, el criad de servei s'emocionà i anuncià solennement:

—El senyor Charlot!

La "gaffe" del criad trencà del tot l'aspecte protocolari de l'encontre i el còmic i l'estadista encaixaren amb efusió, no poguent reprimir una bona riallada.

Ramon Navarro, director

En vigílies de l'estrena del film de la Metro Golwin Mayer "Sevilla de mis amores", dirigida pel seu mateix protagonista, resulta sumament interessant conèixer l'opinió d'aquest sobre l'aspecte fotogràfic de les pel·lícules parlades, per tal com s'ha temut que la cura posada en els efectes sonors, destinats a ésser el màxim atractiu d'aquest film, pogués haver deixat a segon terme el susdit aspecte. En unes declaracions, fetes suara a la premsa, Navarro ha dit que, al seu entendre, els efectes de llum i ombra són tan importants, avui, en l'expressió de les emocions humanes, o, més ben dit, per a suggerir l'emoció de les escenes, com ho eren en els dies de les pel·lícules silents. No perquè, ara—ha dit—puguem fer-nos sentir en l'ecran, devem oblidar que és necessari, també, donar a les figures els relleus i els matisos que, altrament, reclamen, com a marc obligat, les mateixes paraules. Si Navarro ha dirigit el seu film amb aquest criteri, podem felicitar-nos en perquè fóra de doldre que una cinta de tantes possibilitats com "Sevilla de mis amores" quedés reduïda a uns quants discs d'"espanyolade" aplicats a un film sense gust ni tècnica. No hem vist, encara, la producció de la Metro, i no podem, per tant, formular cap judici sobre d'ella, però tenim de confessar que les manifestacions del seu director han esvaït bon xic les reserves que, d'entrevista, ens havien permès certs detalls que, debades, en el cinema sobretot, són el cèlebre botó de mostra.

Por primera vez
RAMON NAVARRO
canta y habla
en español
SEVILLA DE MIS AMORES
producción Metro-Goldwyn-Mayer

Juan de Dios era un mozo desprecupado... hasta el día que conoció a María Consuelo

Ço que és primer

(Acabament de la 1.ª plana)

nostre poble; sense que ningú s'escandalitzés d'aquest mot, sinònim de reviscolament de la vella Catalunya? Els pobles, o bé és refan substancialment en allò que foren, o estan condemnats a l'esterilitat o a la mort.

I ara, cada partit polític català, amb l'urc de creure's el bo i millor del nacionalisme, no vol pas refer la Pàtria, sinó que malda per a donar-nos una d'artificial, feta al seu caprici.

La filosofia de la Revolució—comenta Severí Aznar—tornà orats els pobles americans. Els féu creure que podien prescindir de llur passat, que podien organitzar nacions completament noves, com s'organitza una empresa industrial; que es podia crear una societat, prescindint de la naturalesa i del temps, forjant una motllura ideal i fonent-hi un poble com si fos una estàtua... Però aquest mite ha fallat; s'ha vist que era contra natura i els pobles americans es barallen en la impotència. Renegar del passat, que és propi, pot ésser una aspiració, però és una aspiració impotent. Si fos possible fóra suïcida, perquè fóra la mutilació del propi "ésser". La interrupció de la vida és la mort. Un poble que no té llei pròpia d'existència no pot ésser autònom, no és d'ell mateix, és... "primi capientis". Així ho prova l'eximí doctor de la nostra terra.

La tasca nostra, doncs, la primera de totes és el retrobament del nostre "ens". I tanmateix és tasca ben feixuga, per a que poguem acaparar una altra de més ampla com intenten els nostres partits, perquè no tot el que ha esdevingut a la nostra Pàtria li és un passat "propi"; no tot ha nascut de les seves entranyes; i cal que el subjectivisme no ens mení per vies apriorístiques, ni ens porti cap engrescament insà. Per sobre les prevencions d'escola, per damunt de les lluites de partit hi ha Catalunya. Quan haguem reconquerit aquesta, les baralles de germans no seran tan cruentes.

J. C.

De la plaça de la Cucurulla a Wall-Street

(Acabament de la 1.ª plana)

davant seu el problema català o l'han deixat de banda, per a sentir-se, tan sols, governants espanyols? Si, dissortadament, fos així, anotem unes baixes, molt sensibles, entre les primeres figures del catalanisme i, deixem-

los-hi la responsabilitat d'una actuació que res no té a veure amb les reivindicacions de la nostra terra i que si ens afecta és, tan sols, per l'absorció de la «meseta» contra la qual el catalanisme representa, precisament, la protesta viva i perenne.

Ara, si tenen al davant el problema català, i llur cooperació en el Govern té la finalitat d'obtenir-ne i quan menys facilitar-ne la solució, cal que es captuin de què llurs equivocacions són perjudicials per a la causa de Catalunya, ja que el seu fracàs ha de privar-los de la força moral necessària per a obtenir l'objectiu, sinó únic, almenys primordial, que els porti a participar en el Govern, ultra de l'esquarterament de la cèlebre concòrdia, baldament sigui per derivacions imprevistes i d'un subjectivisme paupèrrim, i Catalunya perd una de les possibilitats de triomf.

S'ha parlat massa de desviacions de l'esperit pairal. Veritablement els esquerristes a ultrança, amb la dèria de la República, el menen per camins perdudors i perillosos, però, on el porten els homes de la Lliga? De la Plaça de la Cucurulla a Wall Street? Bon camí per a les finances. Mal camí per a la política. Wall Street, Cambó i Ventosa ho saben prou bé, compta amb un seguit de cracs formidables, i la política de cap país, molt menys la nostra, no en poden córrer el risc. Es troba millor, no ho dubtin, a la Plaça de la Cucurulla, al cor de la vella Barcelona.

Standardització

(Acabament de la 1.ª plana)

milions de vegades una mateixa operació. L'obrer, en aquest cas, no adquireix cap tècnica, queda reduït a una peça més de la màquina, una peça intel·ligent, cosa que encara no han pogut descobrir els homes de ciència, i perd la personalitat professional per a esdevenir un "louer de force" més.

Heus ací l'obra d'aquesta inflada i vàcua standardització que a molts sembla l'última paraula del progrés i que, a la vegada que ens obliga al consum de les produccions en sèrie, quina crítica deixem per a una altra estona, destrueix les seleccions proletàries, única esperança de què el futur econòmic-social del món sigui un pacte armònic i no una subversió de classes, una altra dictadura emmetzinada d'antuvi per les amargors d'una esclavitud perllongada.

J. B.

Camiseria J. MERCADER

34 — Portaferrissa — 34 PREU FIXE Camises, Corbates, Gèneres de Punt

Subscriu-vos a **el moment**

Rambla de Canaletes, núm. 11 :: BARCELONA

BUTLLETI DE SUBSCRIPCIÓ

El Sr. _____
que viu a _____
carrer _____ n.º _____ es subscriu a
el moment pel preu fixat de 2'50 ptes. trimesire.
de _____ de 193 _____
signatura

Una vegada era un rei...

Pretensions

Jo coneixia un ataconador que, quan una cosa li sortia malament s'aconsolava dient «tots els savis errem».

Aquests organitzadors de la setmana de la saviduria deuen ésser uns descendents per línia directa d'aquell distingit pegot.

Jo que, gràcies a Déu, em considero analfabet, no assistiré per aquesta raó a les reunions de Formentor, però àdhuc si fos lletrat, no m'atreiria a assistir-hi.

Imaginem-nos per un moment, l'efecte que deuria fer un senyor que vagi a les oficines de la Transmediterrània a demanar un bitllet per «assistir a la setmana de la saviduria». Jo, si fos l'empleat, ja els tindria impresos i a tots els que me'l demanessin els hi donaria a nom del Sr. Tarannari.

En Tarannari es pensa ésser savi...

Recordem allò d'En Bartrina dels «tres infusorios»; i recordem també els nostres temps d'estudiants de llatí «stultorum infinitus est numerus».

Les pretensions ha estat sempre el que ha fet caure els homes més prestigiosos; ésser savi i pensar-s'ho és ja una prova d'ignorància, i quan no s'ho és, és una prova de ximpleria.

I això en tots els ordres de la vida, el mateix en la ciència, que en la política, que en la noblesa.

Recordem en aquest darrer aspecte un pianista alemany que presumia de sang aristocràtica i de noblesa rànica i que afirmava que un dels seus avantpassats havia acompanyat l'Emperador Barroja.

—Al piano?— li preguntà un dels que l'escoltava.

IVAN TIRANT

Davant d'uns fets dolorosos

Som els primers en deplorar que elements pertorbadors, partidaris de la revolta com a sistema, s'introdueixin a les Universitats, aprofitant les ingènues passions juvenils per a crear estats de violència que trunquen els cursos acadèmics, ocasionen perjudicis lamentables als estudiants i arriben a produir incidents dolorosos per tots conceptes.

Però tenim de dolendre's, amargament, de què el Poder públic no vulgui, o no sàpiga emprar, en tals ocasions, altre mitjà per a contenir els avalots que les armes de la força pública.

Les víctimes d'aquesta setmana són un càrrec de consciència—si és que en tenen—per als qui cerquen en una joventut, digna de més altes empreses, els quadros revolucionaris que no troben en altres llocs; però ho són també per un Govern que confon el manteniment de l'ordre públic amb una guerra civil i tolera batalles campals en el si de les ciutats.

Nosaltres voldríem parlar al cor dels estudiants que senten a puja de manifestar-se políticament en la nostra hora de trasbals intensíssim per tal de fer-los-hi comprendre que les més nobles idees, les més justes aspiracions, les més dignes actituds, deixen d'ésser-ho quan perden la seva expressió civil i davallen a un terreny de violència, camp abonat per als excessos més reprobables; però volem dir als homes que tenen el deure de tenir una visió precisa dels fets i de mirar justament el seu abast, que tota extralimitació, ultra de donar-los-hi una importància que potser no tenen, pot originar, i de fet origina, derivacions d'indole més transcendental com a conseqüència lògica que són d'una excitació que sempre és mala consellera.

Que els estudiants no escoltin veus estranyes i foragitin de la Universitat elements indesitjables que els empenyen a revoltes estèrils; que comencin per no portar-hi la lluita política que té camp prou ampli fora d'ella, però que el Govern no perdi mai la serenitat i no encomani als fusells la pacificació (?) de la Universitat.

Caça i Pesca

Regidors esportius

El «truc» imaginat per En Bernades, el crític esportiu de «La Publicitat», ha reeixit completament, i el flamant partit republicà catalanista reclama l'honor de dur al Consistori el que va ésser un dia aspirant a la plaça de secretari general de la Federació Catalana de Fútbol.

El districte on lluitarà En Bernades és el segon, del que forma part el Paral·lel, que va donar nom al Lerroux dels temps heroics.

Un antic súbdit de «Don Alejandro» volia lluitar pel mateix districte: aquest En Domènec, l'ex-director del «Barcelona F. C.», i home-mascota del club blau-grana.

Algú remarcà a l'ex-regidor lerrouxista el caràcter especial de la lluita, entre candidats esportius, però en Domènec, amatent i sense immutar-se, observà:

—Però és que jo sóc «deportivo y tarraconense».

Ben cert que l'home de la barba és fill de Porrera, al cor del Priorat.

Trèbol piquiponià

El senyor Pich està molt enfadat perquè la porta del seu despatx a l'Ajuntament, és d'una indiscreció impropie; s'obre sola i sempre en moments de compromís. Tant és així que l'altre dia cridà el porter i li diu:

—Mira, Emeterio, habrà que arreglar la puerta; este «pañu va como Dios quiere».

Una altra. El senyor Pich comenta amb uns amics la seva persistència en la direcció de la «Cámara de la Propiedad» i conclou amb satisfacció:

—Per ara, sóc president perpetu.

I última. El senyor Pich acompanya uns amics castellans al Tibidabo i des de la terrassa mostra el bell panorama de la ciutat i el pla.

—Què les pareix?— comenta.— Desde aquí se divisan los cuatro puntos: «cardenales».

Refraner modern

Un jove candidat a regidor per un dels districtes extrems i aristocràtics de la ciutat, fa temps que treballa activament el districte.

Primer semblava que aniria pel P. C. R., però li varen donar carbassa i ara es presenta per la Lliga.

Un amic íntim li recrimina la «volteface» i l'interessat confessa sincerament:

—No et creguis que mig me'n donava vergonya del canvi. Però—conclou sentenciosament—més val tornar-se vermell un moment, que groc tota la vida.

Vidal i Guardiola, políglota

Despatx presidencial de la Chade. Vidal i Guardiola aguanta pacientment una d'aquelles visites de compromís que solen tenir el do de la inoportunitat. Sona el timbre del telèfon. Però—diu el gran financer—i es posa a l'aparell. La contesta que té de donar és un xic delicada i no interessa que la senti el visitant. Vidal i Guardiola, home de recursos, ho fa en alemany, tot mirant de cua d'ull a l'interfecte. Aquest mira enlaire i somriu finament. Vidal i Guardiola sospita i fent un esforç segueix la conversa en rus. En acabar-la rep, astorat una calorosa felicitació. El visitant, li explica com aprengué el rus en una llarga estada a París...

El cadarn del Sr. Bastardas

L'absència de l'eminent i antic catalanista d'esquerra, produí al miting del Bosc una certa decepció i hom es dolia del cadarn que el retenia a casa seva, blasmant la Caixa de Pensiones per no tenir més compte en evitar corrents d'aire als seus prohoms. No faltava qui hi veia un complot de la Lliga. Afortunadament, el cadarn fou d'una insignificància remarcable i tres dies després assistia el Sr. Bastardas, una tarda grisota i esventada a un partit de fútbol.

Aquell bon minyó

Palau de la Música. La sala plena. El públic amb uncio completament pairalista, escolta el «Poema de Nadal». La música i els decorats del futur regidor de la lliga Oleguer Junyent nimbren l'autor de «All i Salobre» i de «El Comte l'Arnau» d'un prestigi blanc, mentre va llegint el poema de tonalitats dolces i ungides.

Una bona senyora, que segurament ha perdut de vista al poeta fa molt temps, comenta embadalida:

—Ai, Senyor! És igual que quan recitava «melopees» a les promulgacions de dignitats. Sempre tan bon minyó!

El convidat espontani

Sembla que l'ingrés del nostre inclit alcalde a la Lliga ha estat ben espontani. Tan espontani com el desig manifestat d'anar per candidat pel districte IV. Això últim va anar d'un què de què que no crea a la Lliga un greu conflicte, ja que el cartipàs estava fet.

Diuen que n Duran i Ventosa ho comentava una mica nerviós.

—Home, aquest senyor em fa l'efecte d'aquell que us arriba a casa vostra a l'hora de dinar i vós, ben educat, el convida per pura galanteria i ell s'asseu a taula sense fer-se-ho repetir. No s'hi val.

Sortosament, la retirada dels tradicionalistes, ha fet possible l'encaix del comte de Güell pel cobejat districte.

Massot, ministerial

En Massot, que de fa poc temps torna a preocupar-se de la seva bona presentació vestuària, va a casa el seu sastre i encarrega un jaquet nou.

—Què veig que hi torna a haver rebombori—comenta descendent l'industrial—. Que es prepara ja per la cerimònia de la proclamació de la República.

—No, home, no; no sabeu que diumenge ve el ministre a inaugurar els grups escolars?

Llàstima que el ministre no ha vingut.

Comentaris lleugers

Sentimentalisme

El rescat de captius és cosa lloable, meritoria i ben cristiana, tan cristiana que figura en el Catecisme com una de les obres de misericòrdia, i àdhuc, per a millor complir-la, fou instituída l'ordre mercedària, honor de Catalunya, per un estol de veritables herois de l'amor a la llibertat del pròxim, que gemegava en les presons dels infidels.

Com a cristians, doncs, no pot desplaure'ns l'alliberament d'Alcalà Zamora i companys màrtirs. Ara, que si hem d'ésser francs, no ens expliquem pas aquell entusiasme, aquella emoció que ha trasbalsat el cor dels madrilenys i ha fet vessar dolces llàgrimes a les bones dones madrilenyes, tot besant les mans dels alliberats.

Però els madrilenys són així. Avesats a carregar-se a l'espatlla els seus ídols de la tauromàquia, han arribat a fer d'aquella gesta de camàlic la màxima expressió de llur entusiasme. Un home seriós com l'Alcalà Zamora passejat pels carrers a coll-i-bé, és cosa còmica i veritat? Però la democràcia té aquestes exigències i no val a sacrificar la popularitat per tan poca cosa.

És clar que hi hauria molt a escatir sobre l'oportunitat d'aquest alliberament apoteòsic. Ja està bé que les multituds sentin, perquè «tambien la gente del pueblo tiene su corazoncito», com diu la cobla, però en política no deu donar-se gaire valor a les expansions sentimentals. Els qui ens hem endurit en la brega de la política d'idees, o de cervell, i no tenim el cor predisposat a fondre's a la més lleu escalforeta de l'entusiasme, considerem que per a l'home de lluita els empresonaments i alliberaments són coses naturals, previstes, que formen part del programa, lleus accidents de l'ofici, que més aviat trenquen la monotonia de la lluita i estan prou pagats amb el goig íntim del sofrir per una causa justa. Les emocions no són pas precisament reveladores d'una fermesa de caràcter en el compliment del deure.

Amb els anys que portem damunt en recordem molts d'empresonaments d'homes honrats per la defensa de llurs ideals, que no han tingut una premsa que demanés a crits llur amnistia, ni, en ésser alliberats, han causat trasbals de cap mena a les multituds, ni la més lleu emoció a les pròpies víctimes.

És que hi ha una gran diferència en pensar amb el cap o moure's amb el cor per un ideal. La mateixa diferència que va de la convicció, filla del seny, a la passió, producte del sentimentalisme.

Malfieu-vos de les masses que es mouen per esclats passionals i dels polítics que es commouen per un empresonament més o menys.

MENUT

LA SETMANA POLITICA

Una segona part a la conferència de Duran i Ventosa. - L'Ajuntament que cessa. Candidatures.- Cant pla i to menor.- La campanya electoral.- Què farà Barcelona?

La conferència de Duran i Ventosa a la Lliga Regionalista podria tenir una segona part. El que no sabé o no volgué fer l'Ajuntament de la postdictadura. És hora de que ens preguntem els barcelonins què hi han fet a la Casa Gran els anomenats primers contribuents, junt amb les promocions polítiques dels tres bienis anteriors al cop d'Estat, seleccionades artificiosament per una Reial Ordre que comportava les interpretacions més arbitràries. Dit en poques paraules: els primers han restat absorbits o deixafats pels segons. Allò de l'administració que podrien fer homes sense compromís de partit, continua essent una incògnita, una esfínx d'Hubs amb la cara del tinent d'alcalde senyor Torras, posem per cas. La política—i quina política, valga'm Déu!—, ha fet de les seves. Oblidats, ben prompte, de llur condició de regidors de Reial Ordre i de la missió circumstancial que se'ls assignava, convençuts, a la faiso de la cèlebre facècia de Ramper, de què el poble estava amb quiscun d'ells, es llançaren de bell antuvi a la tasca interrompuda pels finals de gestió o per la dictadura, aconseguint superar-se a si mateixos i batre el seu propi record. Hi ha, com en tot i com sempre, remarcables excepcions, però no cal esmentar-les que confirmen. Altrament, tampoc no ens cal comentar

perquè seria feina llarga i enutjosa i la ciutat està ja prou escamada amb tot i no saber la meitat del que ha passat en aquella Casa. Puntualitzem, tan sols, que la revisió de l'obra de l'Ajuntament de la dictadura ha estat una senzill paròdia—aquells acords lesius!—; que l'ordenació econòmica i els estalvis no s'han vist per enlloc; que en qüestió de personal, val més girar full...; que s'han prorrogat contractes com el de la llimpiesa i se n'han celebrats d'altres com el dels passos a nivell. I prou, que se'ns en va la ploma. Com aquell senyor Canons, davant el títol de la conferència de Duran i Ventosa, podríem exclamar: «Encara tenien de fer més coses?»

L'esperança del bon barceloní s'ha concentrat en el resultat de les properes eleccions, però —ai las!—que abans de conèixe'l, comença ja a esfumar-se. I no n'hi ha per menys. Hom creia que els partits abocarien a les candidatures la flor dels seus homes, i, sigui dit amb el major respecte per a les persones, per ara, no sembla pas que sigui així. Les primeres figures es reserven... per anar al centre?—després diran d'en Cambó—, i llegiu noms i més noms, els uns massa coneguts, i d'altres massa desconeguts, però tots, fetes també les obligades excepcions, d'una categoria que us fa pen-

sar en el cant pla i no us permet la il·lusió d'un pinyol reeixit. Guanyí qui guanyí, i el més probable és que tots surtin guanyant, segons la frase de Calvet, la composició del nou Ajuntament, a despit de les diferències d'idees i malgrat la diversitat de programes, serà d'un acord perfecte en to menor, si no és que els déus del nostre Olimp polític ens reserven alguna sorpresa. Tanmateix, s'ho tindrien ben amagat. No cal detallir, però. A l'Ajuntament n'hi ha ben bé prou amb una sola cosa: rectitud. El demés ho posen els alts funcionaris de la Casa, i, aquesta, no és, precisament, patrimoni exclusiu dels prohoms i dels pro-nois. Així que, amunt els cors! i no ens descoratgem per la grisor de les candidatures. Falta només que la ciutat ho entengui així, i que no es lliuri a un retraïment que, ara més que mai, fóra lamentable. Altrament, la màquina electoral ja funciona a un nombre considerable de revolucions per minut i els mitings de barriada tan enyorats, i els cartells de propaganda, tan colpidors, comencen a fer la seva aparició, captenint l'atenció dels ciutadans que no es preocupen de l'administració municipal si no és per a reclamar contra el pagament d'algun tribut directe que els sembli excessiu. Veurem els resultats. Es mobilitzarà Barcelona?

